

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . 2 » 50 »
Negyedévre . . . 1 » 25 »
Községeknek, körjegyzőknek és neptanítóknak:
Egészévre 4 frt, félévre 2 frt.

Egyes szám 10 kr.

Kapható a kiadóhivatalban, Engel Lajos, Valentin K. fia, Weidinger N., Rézbányay J., Böhm Manó kereskedésében és a fődohánytözsdeben.

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU HETILAP

Hirdetéseket

elfogad Engel Lajos kereskedése a kiadóhivatal **Király-utca 14. szám**, hol mindenkor a legjutányosabb árak szabataik és hirdetések németből magyarra is fordíthatnak.

Minden beiktatott hirdetés után **30 kr** bélyegdíj fizetendő.

Nyílttérben 1 sor 10 kr.

Kéziratok

a szerkesztőségbe (Király-utca 14. sz.) küldendő.

Megjelenik minden szombaton. | Szerkesztőség és kiadóhivatal: Király-utca 14. szám. | Kéziratok nem adatnak

BODÓ ISTVÁN.

Bodó István halálával közéletünk egyik kiváló oszlopa dült ki.

Igaz, hogy nemes életének tevékenységi körét csak szűkebb otthona: Pécs városa közügyeiben kereste és találta fel, de itt azután nemes szívének egész hevével, magasröptű szellemének egész erejével küzdött annak a megvalósításaért, a mit lelkiismerete szerint legjobbnak tartott. Amennyiben az ilyen élet mindenütt az általános közjó szempontjából is jön tekintetbe, annyiban Bodó tevékenysége kihatott az ország közérdekeire is és annyiban azon súlyos veszteség, mely halálával otthonát: Pécs városát érte, az ország veszteségét is képezi.

Hogy mily alapos objektivitással szolgálta egykoron mint bíró az igazságszolgáltatás érdekeit, mily magas koncepció szerint fogta ő fel az ügyvédi hivatás teendőit, mily tudományos szigorral járt el jogakadémiánk államvizsgálati bizottságában, ugy politikai, mint jogi tudományok terén a mindig örömmel és készséggel fogadott cenzori feladatok teljesítésében és még mind ezek mellett mily széleskörű és alapos munkát végzett a sajtó terén, az egyrészt köztudomású, másrészt ezek részletezése e sorok keretén kívül eső feladatot képezné.

Elég ezeknek csak megérintése, hogy minden igazságos érületű ember elismerje, hogy Bodó ugy régibb multjánál, mint a legutóbbi időkben is elfoglalt állásánál fogva Pécs városának kimagasló alakjai közé tartozott és hozzátehetjük, hogy ő kiválóan és érdeme szerint kimagasló alak volt, mert puritán jelleme és szigorú ethikai elvei folytán érintetlen maradt a mai kor pseudomoráljának azon hatásától, a melynek sikamlós tanút követve közéletünk igen magasán álló férfiai is megelégszenek a „formaszerűséggel” és nem

törődnek avval, hogy a kifogástalan forma mily ocsmányságot és lelkiismeretlenséget takar. Bodó a pozitívét, az objektív helyesét kereste és annak mindig bátor és lelkes szószólója volt.

Ezen magasabb ethikai elvek vezették őt a politikai élet terén is. A mit helyesnek és jónak tartott a politika terén, azt határozottan és nyíltan kifejezésre is juttatta és e törekvéseiben sem alakosságok, sem konvencionális tekintetek nem akadályozták őt; a „szellem szabadságát” érvényre jutatta, habár az ugynevezett és a leggyakrabban egy vagy más vakmerőnek járszalagán vezetett közvéleménnyel szemben találta is magát.

Altalánosan a nyugodt politikusok osztályához tartozott. Meggyőződésből lévén politikus, szívesen meghallgatta mások ellenvéleményét és tisztelettel viseltetett mások pártállása iránt; saját politikai meggyőződésének erejét a másokban is kereste és készségesen concedálta is; épen azért türelmes politikus is volt. De ha egyszer arról győződött meg, hogy férfiak politikát sportból üznek, akár személyes viszonyokból eredet indulatok és szenvedélyek sugta motívumokból, akár a közérdek rovásával járó durva egoizmusból — akkor idealkért lelkesülni tudott lelkének egész erejével, hatalmas szavának egész varázsával képes volt ilyen elfajulások ellen sikra szállani és ilyen esetekben szónokolt, mint egy antik orator és irt mint egy apostol, hogy tanítson vagy ostorozzon a szerint, a mint az alkalom magával hozta.

Két ilyen alkalom különösen felejthetlen marad azok előtt, kik Bodó életének politikai irányát figyelemmel kísérték. Politikai jellemének két tündöklő vonása nyilvánul emez alkalmak idejében; az első az, hogy a politikában is az igazságot kereste, a másik pedig, hogy a személyes politikának határozott ellensége volt.

Rigmus.

Motto: . . . „Vade salutatum.”

Édes Pista bácsi, rigmust csináltam Rád,
Ne siess, maradj még, ne fordítsd el arcád,
Mért vagy olyan sápadt? bánt talán valami?
Te az én szózatomban meg szoktad hallani. — —

Nézd csak, összejöttünk Téged megitzetelni,
Várjuk, megint szépen fogsz nekünk felelni
Ovid, Horác nyelvén, velok érző szíved —
Ezért a Te szíved, arcod soh' se színele! —

Nézd, mi vagyunk itten: Lásd szerzetünket;
Ölelj, csókolj össze megint ugy bennünket,
Mint mikor így kezded: „Édes barátain...
S cuppa őszinteség járt lelked szavain.

Szemed lecsukódott, szád nem nyílik szóra,
Elfáradtál talán s vágyol nyugovóra?
Édes Pista bácsi, nincs még itt az óra —
Vagy ütött az éjféli? — — Hallgatsz kakas-
szóra? — —

Jóéjszákát se mondasz, elmégy én Öregem!
Olyan fátyolosan néz utánad szemem:
Meguntál bennünket, nem jössz közénk többet,
Ne menj! Mi elválni nem akarunk Tőled! —

Elköltözel. Pedig hogy ütött végérád,
Te nemes ősz alak, be nagy szükség vón Rád!
Ifjabb voltál, mint mi: erősebb a hited,
Lankadásunk erőt belőle merített.

Körültünk nagy szókkal most is dobálóznak!
Es Te ne légy köztünk, embere a szónak!?

Jóságos becsület Te égő fátylódja,
Téged is elfojtott örök éj homályja?!

Egy kicsit szivedből, mit lelkünk ugy áhit,
Örököül társidnak miért nem hagyttál itt?
Kicsit még — jön jobb kor! — mért nem
maradtál itt?

Örökre befődjön a temetőpázsit?

Tentánad sirunk — s gyászoljuk magunkat,
Nyögök, hogy nélküléd folytassuk utunkat —
Üngödjél. Panaszunk álmod ne zavarja,
El ne jusson hozzád zokogásunk zajja.

Csak egy szót engedj még, elhallgatunk aztán:
Jó testvérünk voltál az élet sok harcán
Es szeretted minket, E drága emléket
Köszönjük még csak meg hálás szívből néked.

Sirius.

Az első alkalom azon szerencsétlen és az országra nézve szégyenteljes időkhöz fűződik, mikor a sötét odújában nyugtalanra vált reakcionárius szellem első szárnypóbálgatása gyanánt az ugynevezett antiszemizmust hozta be külföldről és egyuttal mindent megtenni igyekezett, hogy egy kis középkori rendiség, rang és cím és esetleg egy kis máglyaiény után is áhítózzon társadalomnak elfajult részében ezen a korral, a szív és józan észszel ellenkező barbarizmus elterjedjen.

Bodó akkor a „Pécs”-nek felelős szerkesztője és Tisza-Eszlár az egész kontinensnek a legérdekesebb pontja volt.

A hetenkint kétszer megjelenő lapnak egynéhány öszinte barátja, a lap ügyeinek megbeszélése végett hetenkint egyszeri-kétszeri összejöveteleken vett részt, melyek egyikében a fentebb említett társadalmi kór is szóba hozatott. Kivétel nélkül annak elítélésében nyilatkoztunk és elhatároztuk, hogy annak a lap hasábjain határozott kifejezést is fogunk adni. Csakhamar megjelent egy cikk, mely a Tisza-Eszlári ügyből kifolyólag a Verhovaismus és annak gyászos jelenségei felett oly hangon tört pálcát, a milyenben eddig az országnak egy lapja sem nyilatkozott ez ügyben. Epen az emberszeretet és liberalizmus diktálta szónak az lett a következménye, hogy az ezen cikket tartalmazó számok a százat is meghaladó mennyiségben visszaküldettek oly titulusok és megjegyzések kíséretében, melyek a szerkesztőben és barátaiiban valóban nem bosszuságot, hanem fájdalmat és sajnálkozást ébresztettek azon elvadásás felett, mely e durva hangokból került. És Bodó legközelebbi összejövetelünkben mit felelt? Azt, „hogy ezentúl még nagyobb erélyvel és bátorsággal fogunk ezen, a magyar nemzetet kompromittáló baj ellen küzdeni, mind addig, míg éreink meggyőző erejének meg nem hódol a száz is, ki a lapot az említett cikk miatt visszaküldötte. — Es úgy lón. Bodónak igazra lett.

A második alkalom, a mikor Bodó kiváló politikai enuntiatiót tett és mikor

a parlamentarizmus igaz szellemének védője gyanánt lépett fel, az utolsó pécsi képviselőválasztás ideje volt. Bodó a szabadelvű pártnak, recte a kormánypártnak volt meggyőződésből lelkes híve. Es miután jól tudta azt, hogy egy pár személyes motívumokból politikát űző férfium kívül, különben az egész városi intelligencia a kormánypárthoz tartozott, meggyőződése sugallatát követve, határozott ellensége volt ama politikai zűrzavarnak, melyet egyesek személyes okokból, mások együgyűségből és egy harmadik rész ravaszágból idézett elő csak azért, hogy olyan áramlat kerüljön felszínre, melynek épen semmi alapja sem volt Pécs városának politikai életében. Ezen készülőben volt áramlat ellen a szabadelvű párt bizottsági ülésében Bodó hatalmas filippikát tartott, a melynek főleg azon része bir kiváló politikai jelentőséggel, a mely a „pártunk kívüli programot” kiadott képviselőjelöltnek eme pártunkivüliségére vonatkozott. Hangsúlyozta, hogy parlamentarizmus államban egy képviselőjelöltnek mindig csak a parlamentáris pártok keretén belül kell maradnia; minden pártunkivüliség a parlamentarizmus denegációját képezi, a mely egyuttal a törvényhozás menetét ad absurdum vezeti.

„Ha egy képviselő jogot formál pártunkivüli programmal felépni, meglehet az minden egyes képviselőjelölt és megválasztásuk után létrejönne egy olyan képviselői szám, a melyek mindegyike önmagában vége egy pártot képezne. Es ez esetben a törvényhozás menete a valóságban az volna, hogy a törvényjavaslatokkal felépő minster minden egyes önmagában pártot képező képviselővel audienciára menni volna könytelen, hogy valamennyi x. y. számú képviselő törvényhozási bölcsességének felismerése után statisztikai kombinációkba bocsátkozzék: van-e keltatása törvényjavaslatának elfogadására, vagy nincs?” — Ezen finom satyrának mély igazságát a szabadelvű párt bizottsági ülésében és azon kívül is mindenki belátta, de a pártunkivüliség Pécs politikai életében magas hullámokat vert már akkor és Bodó nevezetes nyilatkozata dacára a pártunkivüliség, lucus a non lucendo — úgy a szabadelvű, mint a pécsi elvű függetlenségi párt zászlajára

iratott. És ezen politikai köntösben leng még most is Pécs politikai pantheonja felett.

Es most kedves Pista barátunk ezen, a politika terén is tündökölt szellemének tartozott csekély adónk lerovása után bucsut veszünk tőled azon férfias elhatározással, hogy a benned felismert, a társadalom, a politika és a barátság mezején egyaránt „tapasztalt nemes elveidet jövőben is híven követni fogjuk.

Politikus.

Az új színház.

(sch.) Városunk társadalmi és kulturális viszonyainak emelése volt e lapok első szerkesztőjének egyik főtevékenysége és ezek közt a színügy a legfontosabbak közé sorolható minden alkalommal, akár annak erkölcsi, művészi, vagy anyagi oldala forgott legyen is szóban.

Igy egy Pécsért építendő új színház kérdése is innen indult ki. Időszelűen tartom azért a kérdést a jelen alkalommal is a megbeszélés tárgyává tenni, azaz az ügy jelen stádiumával foglalkozva, a teendők iránt elmondani egyém véleményemet.

Első sorban örömmel konstátalom, hogy ma már az intéző körök túl vannak azon, miként a régi színház megvételével és átalakításával is lehetne az állapotot segíteni, mert a tanács által meghívott műépítész szakvéleménye kimutatta, hogy a terv valószínűleg rendkívüli költségeket igényelne, mint akár egy új színház és mégis anélkül, hogy ez uton a közszükségletnek és a jelenkor igényeinek és a tüzetörési kivanalmaknak megfelelni lehetne.

Ezzel az ügy sokat nyert, mert többé a napirendről egészen le nem szorítható. Erre mutat különben azon körümeny is, hogy Pártos Gyula budapesti műépítész, ki e terven szakember, a tanács meghívására a múlt hónapban ismét megjelent városunkban és ez alkalommal csak az iránt szerzett tájékozást, mely hely volna az általandó új színház építésére a legalkalmasabb és erre nevez — tekintve a város pénzügyi viszonyait — meg is adta határozott véleményét.

Es e hely — mint annak idején e becses lapok is hírül hozták — a régi püspökkert azon része, hol most a szinkör áll.

Hogy e kijelölt hely azonban a közönség egy nagy részének helyeslésével nem találkozik, tán mondanom sem kell, sőt hozzá tehetem, magam is hozzájárul csatlakoznom, ha ugyan a város tehetségében állana egy más celszerűbb helyet megszerezni, a milyen pl.

A „PÉCS” TÁRCÁJA.

Bodó István

1826—1888.

Oly tiszteletreméltó, rokonszenves alak tűnt az örké éjbe zsemeink elől május 14-én, a kis vízáradásnál, hogy pályafutásából példát merítsünk, jól esik lelkünknek, mert kötelességet is teljesítünk vele az elköltözött kegyeltes emléke iránt.

Élete utolsó éjjelét éjjelutáni íróasztalán töltötte munkában; élete utolsó percében is hivatalos peres iratot vett át. Zsenge korától kimulóság munka volt élete. Mint 13 éves gyermek, az első gymn. osztályban első volt 38 tanuló közt s megható az a naivitás s még inkább ennek igazán jellemző hatása, melylyel segélyért folyamodott senki kisebbhez, mint Kopácsy primáshoz. „En pedig — írja a gyermek — tovább is szeretném folytatni iskolámat, mint úgy Isten ő szent Felsége anyni észbeli tehetséggel megáldott, hogy tanulhatok.” A primás a kérvényre s a j á t k e z ü l e g k ö v e t k e z t e k i r t a: „Az eszedő gyermeknek a most következőket, vagyis 1839—40-diki iskolai

osztendőre, hogy magának ruházatot és könyveket szerezhessen, rendeltetnek hatvan váltó céd: forintot, melyeket a félévi jól végzett examenek után, mindenkor harminc W. W. forintokban, veszprémi uradalmi pénztárból fog kivenni. Kelt Pozsonyban, 14-dik Augusz 1839. Kopácsy József Magyar Országgi Primása.”

Bodó István pályája a szakadatlan tevékenység, munkásság tekintetében ritkítja pártját. Halála után szép rendben feltalált okmány szerint 1844—48-ig piarista volt s mint tanár elismerő nyilatkozatot nyert főnökségtől; ezután a szabadságharc őt is a küzdők közé hívta, főhadnagy lett, 1850-től 1872-ig mint jogabírósi díjok, segéd, telekkönyv vezető, földterhermentesítési biztos, megyei titkár, ilyenül 1856 ban jött Pécsre, a pécsi kir. törvényszéknél bírói állásig vitte, ennek azonban előzménye volt, melyet megszívlelni lehetne a mai jogász ifjúság; ugyanis a 45 éves ember 1871. szeptemberben a pécsi jogakademián a bírói vizsgát kitűnő sikerrel, ugyanazon év november 27-én a közügyvédi s hét napra rá a váltóügyvédi vizsgát tette le, tehát három hónap a i a t t megszerezte az ügyvédi okleveleket s a bírói qualificatiót! Nagyszámú főnöki, helytartósági, ministeri stb. oly értelmű köszönő iratokat nyert, hogy „alig volt korszak, melyben oly kitűnő eredmény értezt volna el az ügyek vitele körül, mint az

ő vezetése alatt” — 1878 ban egészségi okokból lelépett a bírói pályáról s ügyvéd lett; mint ilyet a kanaura ügyésznek választotta, mely tisztelet az utolsó választásig viselte.

Ügyvédi minőségére nézve megható jelenséget jegyzünk ide. E hó 23 an megjelent Bodó családjánál a Zalata községi bíró egy előjáróval s a község hájját és fájjalmát fejezték ki a nagy csapás felett; Bodó ugyanis a legutóbbi időben a község ellen indított egy urbéri pert vezetett diadalra.

Törvényismerete, jogi buvárkodása különben közbeszédszerű volt, mint orakulumból fordultak hozzá a jogászok véleményéért és tanácsért.

Altalanosan ismert és becsült egyéniségének konstátálásán utalunk arra, hogy a városi képviselőtestület tagja volt, az adótelőzlamlási bizottságnak elnöke, a jogtudományi államvizsgálati bizottság tagja. Hirlapiról szereplése az 1861 iki „Pécsi Lapok”-ból és lapunknak 1882-ben történt alapításából is ismeretsek.

* Mai szomoru lapunk az elhunytak classicus személyével foglalkozik politikai, társadalmi stb szempontból. A fenti vázlat halvány kiegészítése akar lenni a képnek, mely Bodó István alakját adja.

Emléke közöttünk maradjon áldott!

volna első sorban a Nádaszy-féle ház a Széchenyi-téren, az Irgalmasok épületének közepésze a Majláth téren, vagy a „Mátyás Király” szálloda; de ez — a mint minden jel utatya, lehetetlen és így az adott körülmények közt — bár fájós szívvél, mert hisz ma-holnap az egész forgalom a város e tájára tereltek — magam is e helyet ismerem el legalkalmasabbnak. Egy kikötéssel mégis és ez az, hogy az új színház ne a szinkör helyére építessék, hanem a növegyeti gyermekkert helyére. E helyen a homlokzat, a főbejárat, a kullek, lehetne előtte szabad tér, küllő nősen ha az áttört új utca mellett fennmaradt nyugati kis terület kisajátították, mi által oly könnyen hozzáférhető lenne, mint akárhol a városban, mert a kocsik csak az országút felé vehetnék utjokat.

S mi lesz a gyermekkerttel? Én egyszerűen átépíttetném a szinkör és tornacsarnok közti tere.

De ez a helyet ismét drágítja és így semmi sem volna nyerve. Igaz, csakhogy ez nem oly nagy költség, mint a milyennek első pillanatra látszik. Az anyag, ablak, ajtó, tető megvan, tehát csak az építés volna megteremtendő és ez egy háznál, mely eredetileg nem került többre, mint 14000 forintba, aligha lenne több 8—10 ezer forintnál.

De honnan vegyük a költséget erre is, ha már az sem áll hogy 40—50000 forinttal lehessen egy, a mi igényeinknek megfelelő, belső berendezésében elég díszes színházat építeni?

Én soha sem tartoztam azok közé, kik követelték, hogy a város tisztán saját erejéből építsen egy állandó magyar színházat és e követelést ma sem tudom helyeselni. A magyar színház nem tisztán városi ügy, hanem nemzeti közügy és így mi sem méltányosabb, minthogy egy állandó színház létesítéséhez legalább is a megye nyújtson segédkezet, akár direktre, akár indirekte, mert végre a megye közfőnökeinek ép úgy érdekében áll, de egyenesen kötelessége is a magyar nemzeti színházat pártolni és támogatni, mint a városnak.

Ott van pl. a főváros. Építette-e az már tisztán saját erejéből színházat? Hogyan követhető tehát ez egy szegény vidéki várostól?

Véleményem tehát az, hogy a megye közönsége ez ügybe bevonandó, a mi bizonyára sikerülni is fog, ha az intéző körökben az ügy megoldására egyáltalában meg van az akarat és szándék, mert ha ez megvan, a többi magától jön.

Alakítsunk azért első sorban egy vegyes bizottságot — városit és megyeit, indítsunk gyűjtést a város és megye tehetőseiből polgárait közt, minnek legesekélyebb eredménye bizonyára 40—50000 frt lenne, ehhez járuljon aztán a város és megye közvagyonából s lesz

egy olyan színházépítési alapunk, miből a kor minden igényeinek megfelelő új színház létesíthető is lesz, mely a közszükségletnek ismét egy századon át meg fog felelni.

Vannak, a kiknek derogál, hogy a város egy állandó magyar színház építési alapjának megteremtésére gyűjtést rendezzen, vagy akár sorsjegyeket bocsásson ki, mert ezt a város méltóságával nem találják megegyeztethetőnek. Öszintén megvallom, hogy ily túlságos és mindenesetre kissé gyanús érzékenységet a magam részéről jogosítottan el nem ismerhetek, mert ez uton létesíthet a multban, de létesül ma is a legtöbb kulturális intézmény és így a színház is, hazánkban és a külföldön egyaránt. Nézzük csak, hogy létesült Budapesten az első magyar színház? Csakhogy akkor a nemzeti szellem és érzék még inkább foglalt helyet az emberek szívében, mint ma.

A kérdés azonban — azt hiszem — ma már eléggé megérett és így ideje, hogy valahára komolyan is fogjunk a végrehajtáshoz. A fűdolog az akarat és a hol oly kiváló művelt, népszerű egyének állanak a közügyek élén, mint főispánunk, alispánunk és polgármeesterünk, a siker biztos.

A salonichi vasút megnyitása.

Midőn a „Pécs” Bodó István szerkesztése alatt először jelent meg, akkor ezen lapban a budapest-pécsi vasút megnyitásáról írtam egy rövid közleményt. Ma, midőn a jelenlegi szerkesztő ur tisztelet felhívására Bodó István kegyeltes emlékeztetőt újnapeljük, ma megint, egy vasút megnyitásának megtörténtéről írok egy pár sort, mely megnyitással az egész világ foglalkozik. Mondom, az egész világ, mert a Salonichibe vezet vasút megnyitása által világszerte hoztak oly kapcsolatba, mely különösen Magyar hazánk részére nagy horderevű bír. Edes hazánk testén vonul át azon érc-szalag, mely hivatva van a keletet előtűnk feltárni, az óceánokat összekötni és a kereskedelem és ipar emporiumait, nagy országok metropolisait szoros kapcsolatba hozni egymással.

Ezen erős ércszalag, melynek ágazatai a szélsőzsa minden irányában terjednek, mai napról az országok kulturáinak mérői.

Soká kellett küzdeni a kultur államoknak a török fatalizmussal és mások intrigáival, míg a vranja-üskübi vasuti szakasz ki lön építve és mig az f. hó 19-én megnyitott. Főleg Magyarország és Ausztria nagy türelemmel igyekezett a felhalmozott akadályok eltakarításán és, midőn végtére elértük e napot, hogy a Párisból és Berlinből jövő villám vonat Bécsben találkozza Budapest, Belgrad Nisch-

Vranját át Salonichi felé egy tutamban végig száguldozik, e nap hajnal-sugarai egy nagy-szerű látványt idéznek föl szemünk elé, melynek ragyogó központját Magyar hazánk metropolis, az ifjú Budapest képezi. balkezén a Balkán népeit vezetve, jobb kezét pedig a nyugot kultur nemzetek nyújtva és ajkairól hangoztatva e jelentőséges szót, hogy „Excelsior”

Kormányunk áthatva e megnyitási ünnep fontosságától, díszesen képviseltette magát és pedig Lukács Béla államtitkár elnöklete és Ludvig Gyula, a magyar állam vasutak elnöki igazgatójának vezetése alatt Schöber és Berényi főfelügyelők és dr. Neumann Károly ministeri fogalmazó voltak kiküldve.

A magyar hírlapok is erősen voltak képviselve, többi közt ott volt dr. Heitai Ferenc a hivatalos „Vasuti és Közlekedési Közlöny” szerkesztője.

A mily díszes és fényesen volt képviselve Magyarország ezen ünnepélyen, oly fényes is legyen a siker, melyet e vasut szakasz megnyitásával várunk.

Pécsét, 1888. május hó 25.

Blum Gyula

Hogy teremnek a művészek.

— Rajz —

Ira: Orion.

A tatrahegyi fürdőben a nyár folyamán éppen tetőpontján állott az idény, midőn egy új csoport női vendéggel odaérkeztem én is. Nyolc év óta nem voltam már e kies helyen, nem csoda tehát, hogy megérkezésem után egész mohósággal jártam össze sétányt, ligetet, hogy vajon a régi módban áll-e még minden, a balzsamos tenyves olyan zöld-e, a tó vize pedig olyan kristálytiszt-e, mint a minő akkor volt.

Szemlélő utamon annyi sok szép újítás akadt előmbé, hogy a nézésbe egészen elfáradtam s midőn visszatértem, a kies ligetek egyik csöndes helyén leültem pihenni. A nagy hársfa, mely alatt ültem, szinte ismerős volt még előttem utolsó ítéletből, gondolatomban éppen azon időt kalandoztam össze s azon egyéneket eleventim fel emlékeimben, a kiknek körében itt, családomtól távol, néhány üdülésre szánt hetet tölték, midőn a sétáuton egy fiatal emberekből álló társaság haladt el előttem.

— Csak előttem ma este a hangversenyre? kérdé egy magas, előkelő kinézésű fiatal ember társait. — Az ünnepelt nevű cimbalom-művész, Kereszthalmi Pálma, egy előadást tart itt átutaztában.

— Hogy ne mennék, — felelé a fiatalok egyike — természetes, hogy ott leszünk mindnyájan, ezt a ritka jó alkalmat csak nem szalasztjuk el a nélkül, hogy a művésznőt, a ki

A mi Pista bátyánk.

A „P. É. C. S.” eredeti tárcája.

Ismertem őt már öt év óta, mikor 1880 őszén egy igen kedvelt tanártársam 25 éves jubileumán együtt vigadozva, baráti pohárral kínált meg.

— Mit akarsz te — gondolám — a te ősz fejedled? Én mondtam neked, hogy „Te,” mikor fiad lehetnek?

S nekem nem volt igazam.

Az az ösziéj emberke sokra megtanított engem, mit én még nem tudtam. Rajta tanultam meg egyebek közt, hogy nem fejtlen lesz ősz az ember, hanem szívében. Míg a szív melegen érez, míg ideáljai vannak s azokért lelkesedni tud, az időnek nincsen hatalma fejünk felett.

S ő neki voltak eszményei, és tudott is értük lelkesedni utolsó pillanatig.

Mindjárt ismerkedésünkkor valaki a vitatkozás szikráját pattantotta a jelen volt tanárnépségre tudományunciói közé (anyanyelvi okos ember egy rakáson lehet-e meg egy kis vita nélkül?), s itt kezdtem őt először tisztelni.

— Hiszen Pista bátyánk nemcsak tanult, hanem még folyton mindig tanul

— suttogtak egymás közt, élvezettel nézve, hallgatva a fehér hollót, ki miután az iskola bérkájából (nagy régen) kiröppent, más hollók módjára nem feledkezett meg arról kőkeverés közben, hanem vissza-visszatért újabb szedegedett tudományának olajágával megvirvendeztetni a bentmaradtakat: „lássátok, közeledik már az idő, midőn a nagyközönség közönyének vizeitől megszabadul a földnek színe, lám la! már mások is kezdik szeretni, becsülni, sőt művelni a tudományt, nemcsak ti félvállról néztek professorok.”

S nekünk ez a hír mindig nagy örömet okozott.

Örömmel hallgattuk az élet bő praxisán keresztül ment embert, ki sok mindent más-kép látott mint mi.

„Mit tudjátok ti, mi a szabadság, ti, akik azt csak könyvből tanultatok?”

Én Kanizsán tanultam, mikor 48-ban beittott a szabadság és el is mentem megismerkedni vele a négyülésre. Egyszer csak verekedni kezdtek, mire elfuthattam volna, bedöntöttek egy árokba, meggyomoztak és egy kerítésből kihuzott karóval úgy elpáhol-tak, hogy alig tudtam elmenni és felesapni honvédeknek. Mit tudtok ti. En a hátamalm is szolgáltam a szent szabadságot?”

Mi tanarak ettették a praktikus kurzus emberét, ki amellet se szűnt meg jó teoreti-

kus és az alkotmányos szabadság oadaód hive maradni.

A mi modernbb irányunknak jól esett hallani a régi klasszikusok meghitt barátját, ki Horácózt nemcsak könnyvélküli tudta, hanem maga is lantot fogva, ékes latin ódáiban adott kifejezést a nemi hangulatának. Hogy meg volt lepve, mikor látogatásakor egyszer Juvenálist pillantotta meg asztalunkon. „Hát ti ez is olvaszátok?” és lettünk azóta még edesebb testvérek Juvenálsban.

A klasszikusok szeretete finomítá különben is nemes izlést és költészet és irodalom iránt és képezte őt ékes szavú szónokká, ki még rögtönzéseiben is választékosan nyujtott hallgatónak. A klasszikusok értették meg benne azt a filozófusi nyugalmat és gondolkodást, melyet az élet furaságai és olykor valóban nyomasztó viszonyai középette is mindig megőrzött. Ő valóban tudta „rebus in arduis aequum servare mentem.”

E nehéz életviszonyok közt gyakran adott neki vidulást az gyönyörűség, mi a zenében talált. Első pillanatra ugyan azt hitte volna valaki, hogy ő a zenének „lensége.” „Menjete a muzsikáttokkal. Egyik hegedűs rákedi „nyikk-nyekk,” a másik meg utól akarja érni, és úgy aprózza „gyékény-kákó,” „gyékény-kákó,” mi szép van ebben.”

Ez azonban csak kötekedés volt. Bezzeg,

egyszermind nagy szépség hírében áll, szín-ről-színre ne láthassuk.

A fiatal emberek csevegeve haladtak tovább, én pedig azon tönődtem, hogy a pihe-nésnek szánjam e megérkezésének ez első estjét, vagy azonnal elsodortassam magam a fürdői szórakozások utal s szintén elmenjek a hangversenybe? Már-már azt határoztam magamban, hogy nyugodtan szobába térek, midőn tekintetem véletlenül egy nagy piros papírra esett, mely ülőhelyem mellett a fűben hevert, s melyről nagy fekete betűkkel olvastam le a mai hangverseny hirdetését. Magam sem tudtam volna megmondani, hogy miért, hanem erről a lapocskáról, melyet valami sétáló gyerkőc dobott ide, olyan néma beszéddel szólott hozzám az ifjú művész neve, hogy egy perc alatt talpon voltam és eltökéltem, hogy a fiatal urak példáját követem és szintén meghallgatom Kereszthalmi Pálma játékát.

A mint rövid készülődés után a hangversenyterembe léptem, a fürdő közönség színe-java már ott volt; a lígében beszélgető fiatal emberek csoportostól álltak körül a délszaki névnyekkel díszített emelvényen, melyen a simbalom mellett, lenge hóféhér ruhában, ott állt az alig tízennyolc éves művész.

A nagy teremben ünneplés csönd honolt, midőn a silphid alakú szép leány az első andalító accordot végig rezgettette cimbalmán. A darabok melyeket játszott mind magyar darabok voltak, még pedig sorba azok a rég elfeledett nóták, melyeket a mult század hegédősei némely öreg cigány muzsikusra hagy tak örökbe. A művész néma keserű ujjai alól perogtak egymásután a szívet rágó, bubánokos dalok, mint a füzérről a gyöngy kláris szemei; rövidre nyírt göndör haja a játék heve alatt kibomlott a kék szalag alól, melylyel át volt kötve és diéskör gyánát koszorúza magas homlokát; olajszin barna arcán rózsapír tört át s tüdőklő fekete szemében az illetség tüze égött.

A hallgatósággal együtt lebilincselve ültem helyemen. Ez az ismeretlen Kereszthalmi Pálma, a kiről nem tudtam lenni szemeimet, nem tűnt fel előttem idegennek, egy halvány emlék derengett bensőmben, mintha ezt a cerol színű arcot, ezt a démoni tekintetű szemet már valahol láttam volna!

Sorra vettem gondolatomban minden ismerősömet, hogy vajon hol, kinek társaságában láthatam valamikor e leányt, de bármiként töpregtem is felette, semmi nyom nem vezetett reá vissza s már a képelet játékának vallottam az egész hasonlatosságot, midőn a művész, a kit utolsó daláért szünni nem akaró tapssal jutalmazott a közönség, előre lépett és meghajította magát; abban a percben, midőn felemelte fejét, az első padra esett tekintete,

a melyben ültem s a mint szemeink találkoztak, arcán félreismerhetlen meglepetés tükröződött vissza, míg méla vonású ajakait mosoly játszottja körül s tekintetével némán köszönt felém.

Valóságos izgalom vett rajtam erőt, a mint a teremből kitóduló sokaság között lakásomra mentem. Kétségem nem szenvedhetett többé, hogy a művésznel bár hol is, de már találkoznom kellett, mert ő is megismert! Ujra és újra számat vettem emlékemmel s végre, a mint a vendéglő udvarán mentem keresztül, egy gyenge sugár derengeni kezdett bennem.

Nyolc év előtt ugyanis, midőn utóljára voltam itt, egy árva kis leányt ismertem meg, a kit rokona, a vendéglős, kegyelemből tartott magánál. Ezzel az árva leánynal olyan kegyetlen bánt környezete, hogy állapota nem egyszer szánalmat kellett a vendégekben, én azonban talán valamennyi között a legnagyobb részvétellel viseltemm iránta. A házszor csak bánatos arcát s könnyelt szemeit megpillantottam, mindjárt saját kis lányaim jutottak eszembe s fájdalmas tohasz fakadt bensőmben, ha a lehetőségre gondoltam, hogy valaha még ők is hasonló sorsra juthatának. Egy alkalommal éppen ezen az udvaron találkoztam vele; egy nehéz, vízzel telt esőbrót vitt be a konyhába szegényke s félénken akart elhaladni mellettem, engem azonban úgy elfogott a szánalom, hogy oda léptem a kis elgyötört gyermekhez s vigasztalólag simogattam meg homlokát.

Az a tekintet, a melyet borongó szemeiből akkor rém vettem, emlékeztetett most Kereszthalmi Pálma; de ennek dacára elvettem a gyanítást, mert hogyan, miféle módon lehetett volna ebből félénk, elnyomott kis teremtsébből ez a mai lánglékű művész?

A míg így töprengtem, felnyitottam szobámat a gyertyát gyújték, azután oda léptem a nyitva álló ablakhoz s elmélázva néztem ki rajta a megvilágított sétányra, a hol most sűrű csoportokban hullámozt az vendégsereg, hogy az enyhe estét élvezze. Gondolatim most is ott kalandoztak a cimbalom-művésznőnél, a kinek büvös játéka még mindig fűlemben esengett, midőn halk kopogtatás rezzen fel merengésből s leirhatlan meglepetésemre Kereszthalmi Pálma sugár alakja állott ajtóm küszöbén. Egy pillanatig szótlanul néztünk egymásra mind a ketten, hanem azután ő hozzám sietett s megilletődéssel ragadta meg kezemet.

— Asszonyom, — szólott rokonszenves, szelid hangon — szerencsésillagom azért vezetett ide e fűrdőbe, hogy kegyedet viszontláthassam. Szavaim talán rejtélyekkel hangzanak előttem, mert úgy lehet, hogy a míg én szünetlenül magammal hozdoztam képét, ön már elteledezett rólam. Emlékszik-e még arra a kis árvára, aki néhány év előtött élt a vendéglőben?

— Lehetséges volna-e, tehát még se esalt meg sejtésem, — kiálték meglepettán — kegyed volna ama leányka, a kinek vonásait ma este az ünneplé művésznő arcán ismertem fel? Ez a renki kívüli átalakulás a mily csodálatra ragad, épp oly kíváncsívá is tesz.

A szép leány komoly arcát kedves mosoly deríté fel.

— A mint a hangversenyen felismertem, azonnal elhatároztam, hogy felekeresem és elmondom történetemet, melyben önnek, asszonyom, tudtán kívül lényeges része, van.

Megnt csak csodálkozva néztem az élettem álló bajos alakra, ő pedig még mindig ke zemet tartva leült mellém az ablakhoz.

— Igen asszonyom én voltam az az üldözött, elhagyott gyermek, a kinek ifjú korát nem derítette fel semmi meleg sugár, talán tudja még, hogy olyan félénk voltam, mint egy kis vad madár; futottam az emberek elől, mert azok mindenikében egy üldözö zsarnokot véltem latni. Ekkor egy napon, midőn vizet vittem a kutról, önnel találkoztam az udvaron. Oh asszonyom, mostis előttem áll még az az emlékezetes perc, mikor ön a részvétlen szívvelyes szavaival lepett hozzám, megsimogatta arcomat, esőket lehelthomlokomra szalt mondta; kedves kis leányom! Oh ha el tudtam volna akkor mondani, hogy ez a néhány szó mint felélegette szívemet, mennyire megkönynyíté a nehéz esőbrót, melyet vállamon vitt-n! Ez a felélekyke esemény egy új világot ébresztett lelkemben; önt nem láttam többé, mert néhány nap múlva elutazott, de nem tudtam elfeledni s alakja úgy kísért mindenüvé, miként véd-angyalomé. Egy vagy taktad keblemben, hogy vajha ki tudnek bontakozni a megalázó helyzetből, melyben snylódtem; egy szebb jövőt akartam magamnak alkotni, hogy ha egykor a gondviselés összehoz még önnel, nemes büszkeséggel állhassak meg elotte! Egyedül ez a szándék vezetett oda, a hol most állok, ez idézte elő életemben a fordulatot.

Ugyebár ismerte Marcit, a teher szakállú öreg gimbalost, kinek játékát olyan gyönyörrel hallgatták a fűrdővendégek? Ez az öreg cigány valami csodálatos érzést kellett az én keblemben is cimbalmával, sokszor esténként a sötétben, midőn a vendéglői zaj már lecsillapult, számaagym helyett az ő hajlékhoz lopódoztam s ántattal hallgattam a dalokat, melyeket játszott. Egyszer nehéz beteg lett az öreg, nem bírta többé szobáját elhagyni s az inség eszakarhan otthonosá lett nála; akkor én hónapokon keresztül titokban hozza vittem minden falatot, melyet konyhámon kaptam s gyermekileg ápoltam elhagyatottságában; mikor azután a hálas szívű öreg könnyezve kérdezte, hogy mivel köszönje meg hűségem gon-

Folytatás a mellékleten.

ha együtt voltunk ami rendes társaságban, ki kereste türelmetlenebbül a „mi” muzsikunak, mint ő? Hogy feszengett a zongora felé, hogy lesse a hangokat, mikor az az ürdögös tiz ujj végig száguldott a billentyűkön, zuga viharzott az adáz szívenedély, zokogott a bú, vagy a vigász szilaj kurjantása átsepatol a lomb közt bujkáló madár boldog csi-csergésbe. Lelkébe szívtá a hangokat, jóízűn közé recsegett az ő vedlett hangjával kitarult szíve vágyása szerint; igen, ő tudta a zenét érezni és élvezni, az a meleg kézzorítás pedig arra a delejező őt újra elmondta a többit. Mert a szemnek és az arcnak, sőt a kéznek is megvan a maga eloquenciája, mely nem kevésbé, sőt olykor jobban megértet és elragad, mint a beszéd.

Igy értettük mi egymást, és éltünk jó barátságban. Igen, igaz, jó barátságban, nem hibáztam el a szót. Bármí ritkaság legyen is az igaz szerelem, mégsem oly ritka az, mint az igaz barátság. Ő igaz barát volt. Az ő barátsága nem volt költözö madár, kitarott az híven az élet fagyos zuzmarái között is, és mikor már mások rég elhagyták a metsző szél által tépdéssett hajléköt, meleg helyet ott már nem várva többé, ő annál hűvebben védte, óvta és tette azt enyhévé saját lelke meleg-ségével.

A barátságot ő nemcsak az élet fűsze-

rének, hanem mindennapi kenyerének is tartotta, melyet, ha egy nap nélkülözött, már keresni indul. É s szemrehányó hangon kérdezte: „Hát ti hol bujkáltok, hogy nyomotokat se látja az ember?”. Vitt, mentünk a „bú felejtő”-be, hol már kedves furcsaságait jól ismerték. Megrendelés nélkül, ugyszólván magától jött két picike üveg, egyikben fehér, másikban vörös bor és egy oblos palack vízi ebből csinált ő „bordó”-t. Igazi műgondda, kifejtette ezüst trikójából a „cethal” (sardina) vagy mások megfelelő nyakbillentésekkel csomósoltte össze a villa visszájával a paprikás léhez örszeműl adott burgonyát, és mikor mindezt kellő prosopopeiával bekebelezte kivett egy cigarettát, és papirszópókájától kegyetlenül letörve, visszafelé beszófolta a szivóba és a fujt bodor füstökkel együtt kezdett derült kedélye szivárvány színekben kibontakozni. Mint a tavaszi napot ért hó alól, kezdtek előtűnedezni az ősz fő alól az ifjú kedély pompás virágai, údék, illatozó, soha sem sér tők és a szellem harmatcsöppjéttől csillogók. Ilyenkor saját bajából is tréfát özött.

„Megvénültem már, bemegek a városi szegényházba, beállok — apostolnak.”

De ha kitudtuk esalogni a mindennapi bajok közül, ki, a lankák közt folydogáló Dráva partjára, el Tamásiba, élvezni a fenyevesek illatát és a gondatlanság derült ege

alatt a barátság mosolygó napját, akkor kör-lázat, tolfó-zstast, apostoltságot, mindent felejtett. Messzemaradt a „bácsi” és az öreg test gubójából vígan esapongott elő a jökdévd aranyos pillangója és szökelt, tombolt tünde leb-béssel az éleek és ötletek virágos rétjén. Itt egy bohókás nóta, melynek szövegét maga csinátta, amott egy talpraesett ötlek, egy fel-közönszítő, egy jóízű dévajság. Eleiből kijutott mindenkinek és mindennek, az udvaron hápogó récéttől az itala fogytán rémült gazdáig, kellemes bókjait és inom udvariasságot a ház urnője részére tartogatva.

A ki ilyenkor látta, csak az tudja igazán, ki volt a mi Pista bátyánk.

Némely ember olyan, mint az operette dal, melyet hirtelen felkapnak, aztán fujnak uton utfélen az unalomig, a csömörlésig, végül pedig mind-nki örül, mikor már elfeledték. A mi bátyánk mindig új volt nekünk, kit minél többet hallottunk, annál jobban kívántunk saját egyéni értékeért.

Mert az ember értékét nem nagy tulaj-donságai szerint, hanem azután kell mérle-gelni mint tudja azokat felhasználni. Ő az éveit csak jóra használta, hogy magának és másoknak örömt szerezzen.

S ez az ember is utóljára hűten lett magához.

Megrikatott bennünket.

A „PÉCS“ melléklete.

dozámot, összetettem előtte kezemet s könyörögve kérem: „Marci bácsi, tanítsd meg engem cimbalmozni!“

Az öreg Marci mesterem lett, asszonyom, bevezetett a dal szívébe, megtanított rá, hogy hogy kell a hurokból mosolyt és könyvet fakasztani! Én egész szívvelm elcsügög a zenén; lelkem, életem a dal s minden boldogságomat a művészi szírnyalásban lelem. Kösönöm azér még egyszer a nyájas szavakat, melyeket agyor hozzám szólott s most, midőn a gondviselés betölté kedves vágyamat s életutamon összehozott önnel, arra kérem, hogy bucsunál tegye még egyszer kezét fejemre, hadd kísérjen tövises utamon — egy anya áldása! . . .

Könyvelt szemmel t-kinttettem a fehér alak után, a mint elhagyta szobátam s lassan haladt a népes sétányon végig; épp olyan érzés fogott el most is, mint évek előtt, mikor ugy megszántam; szívem összeszorult a gondolatnál, hogy e bájos virággá fejlett leányra mennyi csáb és kísértés azzal az irgalmas pályáján — — — azért vazzal az anyai szível, melylyel az imént utnak bocsátám, összekelcsoltam kezemet s miként egy fohászt, ugy kuldtem Heine érelemteljes dalát utána:

Mint a virág, olyan vagy te,
Oly szép, gyengéd, olyan szende;
Nézel, nézel s a mint nézel —
Szívem bánattal telik meg.

Ugy érzem, mintha kezemet
Kellene tennem fejre,
Imádkozva, hogy maradhass —
Oly szép, oly gyengéd, oly szende. . .

Egy szakasz báró Hübner művéből:

„Durch das Britische Reich.“

A ki azon élvezetben részesült, hogy képzeletben elkísérhette Hübner bárót az ő „Promenade antour du monde“ jában, az örömelem fogadja új utazásának — A Brit birodalom kerésztül — elbuzósítást.

A Promenade nem volt utolsó utazása az öreg úrnak — Hübner már a hetvenen túl van. — Már akkor fejezte ki vágát meglatogatni Indiát, fiatalabb éveinek egyik álomképét. Csakhogy a tervezett kirándulásból nagy utazás lett, és Indián kívül kiterjedt Dél-Afrika, Ausztrália, Polynesia- s Éjszak-Amerikára, vagyis a kirándulásból utazás a Föld körül, vagy legalább is utazás a Brit birodalom kerésztül lett, s eredménye egy legközelebb megjelent két kötetes munka, mely méltó folytatása, illetőleg kiegészítése a Promenade-nak.

Az előkészületek befejeztével utazónk tengerre száll Indiába, a csodák országába, de nem a banális uton, a szuezi csatornán, hanem

a nagy kerülőn, a Jó-Reménység foka körül s több heti utazás után elérí állomását, a Fokföldet.

Sokkal gyengébb a toll, úgymond többi közt szerzőnk, hogyssem lefesthető a föltárluló tájkép mgindító, lebilincselő, mámoító benyomását. Közvetlenül a Fokváros fölött szédítő meredeken roppant kőtuskó emelkedik. Ez a Táblahegy. Két oldalán óriási sziklák állanak, itt az Oroszlánfő, ott az Ördögücs. Együttessen azon hatalmas vendéglátat képezik. Milyen megtörnek a déli tengerek vilárai. A mozdulatlanág képe ez a folyton változó színek sokféle sége dacár: kék, mint az opál raggal, halvány aranszín délután, rózsás, ha a Nap a látóhatárhoz közeledik, ibolya, ha elmerül. A kolosszus lábánál sötétzöld szalag fehérfoltokkal; a Fokváros kertjei, ültetvényei, tornyai és házai; tovább kelet felé világoszöld és sárgásan, rétek és homokpadok. És a síkságon túl, a földésg telseje felé, csipkézett láncái a Kék hegyeknek.

És a város! behatolunk a tarka tömegbe, mely a parton s a szomszédos utcákban nyúl szög: matrózok, hajósok, ha'fűsök, munkások Sz honáról, mindannyian többé-kevésbé sötét színűek, csodálatos tarkasága tiszta és vegyül lék-fajtáknak, utódaí a föld egykori urainak, a hottentotáknak, kafferek, négerok a Nama-nyá- s Damaraföldről, malájok, beljebb a kereskedői városnegyedben felelnek, de sehol sem elegendő számban, hogy mellettük a feketeit eltűnnének. Ez utóbbiak mindenütt talá hatók, ők a kontinens urai. És mennyi elérés a fehér emberek közt. Egyrészt az angol, ki jelenleg a helyzet ura, másrészt a hollandi ki a múltban saját nemzeti jellegét rányomta a Foktartományra s kit az uralkodó brit sem magába olvasztani, sem megsemmisíteni nem képes.

A Fokváros azon mértékben megváltoztatja vonásait, a mint a parttól befelé haladunk. Először tengeri kikötő, azután kereskedelmi város, majd hivatalos és politikai központ a Government House-sal s a parlament épületében levő palotájával; kisse tovább a város kerét változik: a botanikai kert, a kormányzó kertje, a nyilvános kert. Még pár lépéssel tovább a hirtelen és váratlanul nagy rétegek dus gyepeén vagyunk, melynek szűp fenyekek képezik keretét. Köröskörül fali magány és csend. Mögöttük fak alkotó függöny, mely fölre karcsu tornyok emelkednek. Délynyugaton házak kúsznak az Oroszlánfő első lépcsőfokán. Ez a színes város. Érdekes bejárni meredek utcáit. Lábaknálk elterül a város és a tenger, és túl az öblön megpillantjuk a kéket, a Hottentottahegyeket, és többé-kevésbé mindenütt a Táblahegyet. Hiába fordítjuk el tőle szemünket, a gránitos fal lebilincseli tekintetünket. Itt vagyok, úgymond, itt maradok.

A társaságot, azt, mit Európában társa-

ságnak szoktak nevezni, a hivatalos világ teszi, az angol katonatisztok, az állam s az egyház tejei, továbbá a bírói és kereskedői kar kitünőségei, a ko isultok s a régi hollandi családok. Mint a többi iritt gyarmatokban, úgy itt is, a nagy kereskedőházak főnökei azon szokást veték föl, hogy a mint csak lehet, öreg napjakra visszatérnek az anyaországba. Csak a hollandiak azok, kik maradnak s kik nem akarják azon földet elhagyni, hol születtek, ének s hol meg fognak halni. Ők túlyomolágg földbírtokosok és sokan közülök igen gazdagok. Igaz ugyan, hogy jelenleg bizonyos vagyoni hanyatlás észlelhető körükben, s ennek oka főképen azon nehézségben rejlik, melylyel a munkások szerezhetők, mióta az angol uralom alatt a képzőmunka el van törülve. Innen van, hogy az egykori gazdagság egyszerű jólété, sőt némelyeknél szegénységé változott Semmi sem állandó e bolygón, minden emelkedik vagy hanyatlik.

Szép napot tölt utazónk Bishops-Courtnak, mint az angliánk, úgymond, tekintetemet őj-zak felé irányozva. Elöttem fénylő chaos. Közel hozzám lombtalán bokor áll, tele óriás sarkalápiros virágokkal. Mögötte alacsonyabb cserjék, szürke a zöldben. Tavolabb a fenyes erdő. Bámolom a hollandi f-óriásokat, a mint ide zöld színűk föléállnak, rügyeik épen nyíladóznak s a leggyöngyödebb világos zöldben telenylenek. Délután a püspök és neje elvölöznek az ezüsterdőbe. Az ezüstfa csak a Fokföldön található. Vaóban jelenet valamely tündéresből. Középnagyságu fak közli járunk. Törzsök, ágak, galyak, levelek, minden tiszta ezüstnek látszik. A hosszukas, merev, érehez hasonló levelek fölfelé fordítják finom csúcsait, a melyekben visszatükröződnek a Nap sugarai. Köröskörül tengernyi fény, közvetlen és tükrözött, meg jobban kiemelve a háttérben álló sötét erdő ellentété által. A káprázatot szem a hegyek felé fordul. De a Nap már nem áll többé mögöttük. Ferde sugarai megtörnek a sziklafalak kiáló él-in, továbblanak falról falra, árkokon és hasadékokon, és elhalnak a sötét hegyzurdokba.

Natal fővárosa, Pieter Maricburgban utazónk a kormányzó házában azon szobában lakik, melyekben a fiatal Napoleon Lajos lakott, mielőtt a zuluk ellen indult s melyeket zarándoktájában Eugénia eszászárás is igénybe vett. Mikor ez ágyban feküdtem, úgymond utazónk, akkor régi, félig elmosdott emlékek emelkedtek lelkemben s ildöztek álomban — tudvalevőleg Hübner 1856-ban Ausztria követe volt a párizsi udvarnál —: az örökös születése; tizennégy nappal később a béke; a meghatalmazottak, a mint az okmány aláírása után a népmögök által dörög éljenekkel üdvözölve, lejönnek a miniszterium lépcsőin; a rok-

Azt se mondotta „Isten áldjon,“ elment, itt hagyott.
Ézt nem vártuk volna tőled bátyám!
Nyugodjál békében!

Pont.

A „Péntek“ története.

— Rémbistoria. —

— Én X. vagyok.
— Én Y. vagyok.
Kölesönös kézsorítás.
— Szepesmegyéből jöttem, Pécsre neveztek ki, az egész városban hivataltársamon kívül senkit se ismerek.
— Én ezelőtt két évvel jöttem Erdélyből, de még ma is idegen vagyok.

Sok a dolgom, nem érek rá ismeretéseket után járni, örülök, hogy most a véletlen hozott egyet számomra.

— Psz! Pszsz! szíszentent valaki az újság-olvasásban elmerült községg közül.
— Igaz, itt háborgatjuk az olvasószoba csendjét, menjünk másfelé beszélgetni. Itt a nagy terem.
— Szép nagy terem, de itt kártyáznak, tekeznek, egyikhez se értek, aztán zaj és füst van, egyiket se szeretem. Ott látok egy magányos termet, még fel is van terítve az asztal, ülünk oda.

Ugy lett

Ott buslakodott egymagában egy harmadik atyafi. Bemutatás. Beszélgetés.

A véletlen ugylátszik kezére járt mind a háromnak, mert másnap ugyanazon bűszieti órában megint együtt voltak. Harmad negyednap a társaság felszaporodott ötre aztán többre, jobbjára mind messze földről Pécsre került hivatalnokok. De voltak pécsiek is, még pedig a javából, kik után következett nekünk va lóban jobb véleményünk volt a pécsi közönség felől, mint annak mi felőlünk. Mert hogy felőlünk tarkábbán tarkább mesék és hírek keringtek, az oly bizonyos, mint hogy mi azon nem egyszer nyagokat nevéttünk.

Megtettek konspiratoroknak. Ma a megyét, holnap a városi adminisztrációt akarták velünk szétbontatni. Politikai klubbot látott bennünk egy élelemes hazafi, kik titkos missziót folytattunk. „Eh! hisz azok szabaddömöcsök“ sugá titokteljesen a másik. „Lári-fári, egyebet nem akarnak azok, mint a kaszinó tisztikarát megbuktatni, s helyébe ülni“ esittitotta az ag godalmaskodót egy harmadik. „Közönséges dorbézoló kompnia biz az“ mond megvetően egy hang. „A zsidók fizetett bérencei“, mondta az eszlári napok alatt „három zsidó van köztük, azok a Kagal pénzt és parancsait követetik.“

Minket az ilyen híresztelések nem bosszantottak.

Mi csak összejöttünk szépen és pedig — mert voltak közöttünk állandó színházberők, a szombat este pedig hangverseny este volt (akkor még olyan világ volt Pécsen) — pénteken. Innen kaptá a társaság is nevét „a Péntek társaság.“

Hát bizony veszedelmes egy nép is volt az a péntek társaság!

Barátságos hivatás, kiváncsiság oda oda esalt egy vállalkozó helybéli. Néha ketten jöttek, hogy veszedelem esetén egymást segíthessék.

Az ajtó nincs zárva („vakmerő fickók!“) Barátságos szives látás („igy csalják lépre a jó embert!“) Helyet szorítanak a társaság kellő közepén („hogy ne lehessen menekülni“) Bort töltenek („vigyázz!“) Urram bocsa! nem esett semmi baj. Folyik a beszélgetés. Egy ismeretlen urról, valami Bérangerről. Azt beszélk róla, hogy szerette nagyon az ibolyát, meg valami ibolyás leányról is danolt. Bizonyosan a szülőfaljban lehetett egy kis ka. andja. Ahá! mindjárt megtudom én.

— Ugyan kérem szépen, hol van annak az urnak a szölege?

Atalános nevetés. A kérdező nagy zavaban, nem tudja mit nevetethet? Veszí észre, hogy őt. Felhasználja az első kedvező alkal-

kantak ágyulólése, a mint hirdetik a városnak a várva várt eseményt. Az utcákon mindenfél emberek, asszonyok és férfiak örömkönyt hullatva. Elmutat a gond, nem kell többé rettegni a férj-, a fiu-, a testvérért Sebastopol sáncában. Azután a Te-Deum, a Notre-Dame harangjainak ünnepélyes zugása. És a keresztelő szertartása, a lakoma a városban, és annyi nyilvános ünnep, ezáltal ha nem is általános, de őszinte öröm kitéjezése. A második császárság hatalma tetőpontján. Az országban a bizalom visszatérése, hit az új állapotok tartósságában. Európában föléledés azon reménynek, hogy a béke biztosítva van a jövőre. És azután? A mit átéltünk. — És a vége? A vége, a távol Afrikában, a vadak lesbeállása, egy ifju holt teteme oda terítve a gyepre, egy trónjától megfosztott anya, amint könnyeivel áztatja azon földet, mely fiának vérével föltta. Az okor története, mely oly gazdag csodálatos eseményekben, kevés ehhez hasonlót nyújt. Mily gazdag anyag az elméledésre az emberi nagyság semmis volta fölött!

Requini Géza.

Szerkesztői végső.

Menj, kis lapom, világga a tégy róla tabuzónyságot, hogy a baráti érzés, az odaadó tisztelet és kegyelet az érdem iránt nem halt még ki az emberekől s hogy azt az részt, melyet Bodó István, mint volt szerkesztőjük emléke iránt a lap volt munkatársai melengetnek keblükben, a boldogultnak érdemtelen utóda is szeretettel ápolja szívében.

Feiler Mihály.

Utolsó szó az utolsó szóra.

Az erdőpusztítás legnagyobb ellensége az erdő, mert erdő nélkül ő nem erdész.

A vasut-eladásnak legnagyobb ellensége a vasutigazgató, mert vasut nélkül ő nem igazgató.

Pécs sz kir. városa és Bányamegye néhány nap előtt feliratot nyújtottak át a közlekedésügyi miniszternek, melyben a mohács-pécsi vasut államosítását kérték. Lehet-e tehát csodálni, ha az illető vasut igazgatója a kérvény ellen dolgozik? E célból a „F. Z.”-ban mely elég érdelem, magát szócsovíval felhasználhatni engedni, a 42 ik szómban különböző íjlesztő eszközök mutogattnak, jobb utak, rövidebb vonalak soroltatnak elő, összehasonlító szám-sorok közöltnak és napfénynél világosabban bebizonyítottat (?) — hogy a mostani vasuti igazgatás alatt olcsóbban és jobban utazunk, mint ha a vasut az államvasutak kezelése alá jutna.

Miđőn ez íjlesztéseket és tanácsokat viz-

gálat tárgyává tesszük, mellőzzük ezt a folsorolt tarifa tételekre néve megtenni, mert a tarifa tételek tetszés szerint megváltoztathatók és így léltos támasztekot nem nyujthatnak; mi pedig okainkat oly alagra, mely nem szilárdan áll, hanem a levegőben inog, nem fektethetjük.

De a fenyegetéseket sem kell komolyan venni, nem pedig különösen az első bomba óta, mely a „F. Z.” legutóbbi számában e jel-szóval: „Zahn um Zahn. Aug um Aug” (szem szemért, fogat fogért) pukkanasztott szét. Ez mondatik abban a közleményben, hogy Thaly vasutigazgató az igazgatók értekezleten fölszólat (!) a pécsi kiállásra adandó kedvezményes személy jegyek mellett (???) Ily alkalmakra az arak rendszeren 33%-kal mérsékeltni szoktak. Az ármerésék azonban nem adatott meg. Hát ez bizony nagy és nem épen a legszebb szükkeblőség az igazgató uraktól. Aki azonban 33 kr. miatt a kiállást nem keresi föl, azzal a város sem mit sem vesz, től, ha otthon marad is, elvesztik azonban a vasutak a 67 krt, melyet bevehettek volna, annélkül hogy ezért a forgalmi költségeket csak legesekélyebbel is emelnék kellett volna. E „lucrum cessans”-szal az igazgató urak a részvényeseknek egy-egy fogat ütötték k. és a jövő közgyűlésen a Szent Irás értelmében viszont a részvényeseknek is szabad lesz igazgatóknak egy-egy fogat kiútni. Ha ez egy kicsit is y folytattnak, ugy nem sokára mind a ketten: vasuti részvényesek és igazgatók elvesztik fogaikat, annélkül, hogy Pécsvárosának, vagy az iparos osztálynak csak a haja szála is meggömbülne.

Az adriai tengerhez vezető rövidebb vonalakra való utalást hálásan vesszük a „F. Z.” „Utolsó szavából”; igenylen nézetünket azonban itt sem akarjuk elhallgatni. Az tanácsolatik ugyanis az „Utolsó szó”-ban az Alföldnek, hogy vagy Villány-Zákányon át menjen Fiuméba, vagy pedig várjon még egy évig, míg a Bród-Gradiškai vonal megnyitattik és egy a Száva völgy — Sziszekén át menjen Fiuméba. Már becsanatolot kéreink a tisztelt írótl, (aki pedig oly akuratusan dolgozik a számokkal és teljes világosságban van a tárgy-gyal) de mi (kik pedig szerte nem értünk a dologhoz körömetekényt se) mind két irányban rövidebb és jobb utat tudnánk. A Baja-Báttaszék-Fiumei vonal sokkal rövidebb, mint a Villány-Bares-Fiumei és a Szávavölgy-Sunja-Károlyváros-Fiumei vonal szintén rövidebb, mint a Szávavölgy y-Sziszek-Fiumei.

Jobbak pedig az általunk említett vonalak azért, mert ezeken a szállítványok egy lépést sem vitnének idegen sínekben, hanem megszakítás nélkül, minden verseny nélkül, egyedül és kizárólag az államvasutaink sínén.

(A Sunja-károlyvárosi vasut kiépítése nagyon érdekében tetszik a határvidéki beruházási alapnak, hogy a volt I. és II. határár ezred igen jelentékeny erdőkincsei fölárthatók és értékesíthetők legyenek.)

Minden okunk megvan arra, hogy a Déli-vasut két polykarijától: Barcsától és Sziszektől távolartuk magunkat, mert e concurrens vasut a Fiumébe irányított teherzállítványokat o d a viszi ugyan, de nem a mi, hanem az ő s a j á t vonalán Laibach-Szt-Péteren át.

Mindenki előtt világos tehát, hogy a magyar állam déli vasut hálózata csak akkor lesz teljesen önálló összekötésben a fiumei kikötővel, ha Baja Báttaszékkal, Mohács-Üszög a duna-drávai vasuttal, Sunja Károlyvárossal összekötetik. E csatlakozási vonalak létesítésében azonban pénz és esendes idő azok, mik olcsóvetlen szükségesek; és mivel a esendes idő a szükséges pénz is meg fogja hozni, mint jó és hazafias állampolgárok e esendes idő elővetelét kénytelenek vagyunk lemondással bevárni. Epen ezért a bizonyára jóakarattal gondolt tanácsot sem fogadjatjuk el, melyet a „F. Z.” az „Utolsó szó”-ban ad, ki szükségesnek tartja, hogy azon eseten, ha a mohács-pécsi vasut államosítatik, a pécs-bács-zákányi vonal is államosítsassék a Fiuméba való juthatás végett; közsönjük e jól gondolt, hazafias tanácsot, de mi ennek szükségességét egyáltalában nem látjuk be, mert a 36 kilométer hosszú Üszög Szávavári vasut s okkal olcsóbban létesíthető és azután: másoknál is jussón valami. A fentebb említett csatlakozási vonalak létesítése esetenben szivesen átengedjük másoknak a Dombóvár-Szt-Lőrinczi, Üszög-Barsci és Bares Zákányi vonalakat. Ugy ténnek akkor, mint az a paraszt, ki fiat taníttatta és miđőn a fia tanulmányai befejeztével hazajött, így szolt hozzá: Te most kezdő garabonciás diák vagy, mutass hát valami ezer mesteriséget. — Jól van, mondá a fia. Itt van ez a három tojás, melyet anyám vacsorára hozott; én be fogom bizonyítani, hogy ez hat tojás. Ah, az nagyon szép lesz, mondá az atya büszkén. A fiu hozzá fogott az ezermesterkedéshez és mondá: Hol 3 van, ott előbb 2-nek, és ahol 2 van, ott előbb 1-nek kellett lenni, 1 meg 2 meg 3 azonban annyi mint 6.

Csodálatos, mondá az apa. Nos azonban, fiam, te fiatal és erős vagy és legalább is annyi ételre van szükséged, mint nekem és anyád ak együttvéve; azért tehát mi megelégedzettel a három tojással — és ezzel az ott levő 3 tojást magához vette, — te meg vedd el magadnak a másik háromat. — Mi is szerényen meg fogunk elégedni a mohács-pécsi vasuttal és a duna-drávai vasuti összeköttetéssel és átengedünk minden egyebet másoknak.

mat. kiopózik, oloson, sose látjuk többet. (Factum).

Másor meg odamerészkedett két helybéli akarja vinni a szót. Majd vezetjük mi a társaságot. Meglepő tájékozottsággal kezdenek beszélni családi viszonyokról.

„Nem él jól a feleségével, két fia van meg egy leánya. A leány férjhez ment az úrgelaki bérhöz, de nem kapott annyi hozományt, mint ígérve volt.”

„Dehogy nem, én tudom, láttam a stafírunját, tudom is, hogy ami a leányra esett, mind kiadták. Más volt ott a baj a miért a menyecske hazajött Úrgelakról. Hát kérem egyszer jön haza az ura részegen. . .”

„De én tudom, hogy a hozomány miatt perelték össze. Pataknál mondta, ki az asszonynak legbizalmasabb barátja.”

„Na már kérem ez nem áll, a saját szobalányuk nálam szolgál, az mindent látott és hallott.”

„Ej! de öblös torka van annak a zongorának egymás szavát se értjük.”

A zongorán pedig zong Tannhäuser. Mindenki azt lesi. Az úrgelaki esemény nem kell senkinek.

Minek is.

Mi nem ismerjük a megszólaltakat, telőlünk akár kétszer is kikaphatta a menyecske a hozományt, vagy lehet X-eknek egy helyett há-

rom leányuk. Mi közünk hozzá! Mi csak csodálni tudtuk azt a mindenre kiterjedő figyelmet, mely a rokonság labirintusában ép oly biztosan halad, mint ahogy tud mindent más házában a padlásgerendájától kezdve a mosókonyha titkáig. Bámultuk, de nem méltányoltuk, míg viszont a látogatókat a bosszantotta, mint beszél az a társaság Beethovenról, Chopinről, Hugo Viktorról. Felőlük írhattak azok azt amit akartak. Ha már azt megtudná valaki mondani mit irt a hamis Könyvne a főhadnagyok? az már volna valami. De majd kitudódik.

Ez azonban ismét a péntekeseket nem érdekelté.

Másor olyan tisztelt meg látogatóival a kinek „neve” van. Leereszkedő nyájassággal terpszkedett el közöttünk, várva a jobbágyi hódolat megszokott adóját. De biz a „fene gyerekek” ebben ugyan furakok voltak.

Különös passzió!

Azt a kis öreg embert maguk fölé emelik, s mennyire elhalmozzák a ragaszkodás és tisztelet gyöngéd jeleivel, pedig se címe, se rangja, se neve, se vagonya. S én, a rangbéli ember, hódolat nélkül maradjak? Nyájaskodjunk, hadd szokjanak.

Egy-két bizalmas trágárság bocsáttatik. Csend. Senki se nevet. Más nép ilyenkor már falrengőt hahatában tört ki, s jobbra balra hajtkák, milyen nyájias, barátságos ember

vagyok s itt ez a kipróbált szer sem használ! Mindig csak az az unalmas tudakosság, megzene, s még hozzá milyen kegyetlenül kivételcetek, engem, a rangbéli. Jó hogy vége van.

Igy próbálkoztak sokan, s távoztak közülünk „a viszont nem látásra” de jöttek aztán olyanok, kik néhány per mulva egy otthon találtak magukat, mintha gyermekkori játszópajtások közt lettek volna, s váltak kimradhatlanokká.

A kis társaság nagyra nőtt, voltak 16-an 18-an — 22-en.

S akik ott voltak, szürették, becsülték egymást nem nevékért, születésükért, vagyonukért, hanem szellemük rokonságáért, s azért, mert szükségét érezték egymás vídamáságának, kedélyének, eszének, szellemének.

Itt volt a mi kis köztársaságunk, melyben orvos, ügyvéd, pap, mérnök, katona, tanár, tisztviselő egy kedély, egy szellem szimionájában olvadt egy társasággá.

Együttlétünk programja igen tarka volt, mert kiki adta a legjobbat, amit tudott.

Volt két zongoraművésznők, s egymás után vonultak fel Lohengrin, Tannhäuser, Az afrikai nő, Ayda, Hamlet, Sába királynője, Faust olyan kivitelben, mely bennünket elragadt, s büszkeséggel töltött el.

Ezt néha két hegedű és egy gordonka egészítette ki. De voltak igen jeles citerásaink is.

Pro domo.

A „Füntkirchner Zeitung” szombati számában a mohács-pécsi vasút államosítása ügyében egy cikk jelent meg, mely a szerkesztőség nevében iratott ugyan, melyből azonban sokkal inkább kilátszik a — lóláb, hogy sem a cikk eredetéről csak egy perocig is kételkedhetünk.

A kérdéses cikk az államosítás ellen nyilatkozik, mint épenstől nem helytelenül és tulajdon részben a közlekedési miniszterhez benyújtott városi felirat adatait cáfolja, mi szintén a magán meggyőződés, mondhatók: izlés dolga és így ahhoz nem is szólunk, hanem áttérünk saját ügyünkre.

A cikk ugyanis azt fejtegette, hogy az államosítás, nemhogy jobb, de rosszabb volna a jelenlegi viszonyoknál és hogy Baross tagado (?) válaszáért — természetesen a „F. Z.” aital között válaszáért — Pécs városa különös hálaival tartozik a miniszternek, így folytatja:

„És ez egyuttal a válasz, melyet a „Pécs”-ben ellenünk röptetett üres gyanúsításokra és együgyű vádakra adunk. Mi a tények barátai vagyunk, mi számokkal és adatokkal beszélünk, mi a „Pécs” vak tüzeiben és a dolgok nem tudásában az ár által vitetni engedni magát, melynek sodra előtte: sötét éjszaka. Ez a mi, egyedül a város és megye érdeke és java által diktált nézetünk és ép oly kevéssé állunk az egyik, mint a másik part szövetségében. Előítélet nélkül, egyedül a bizonyítékok súlyának engedve ítélni, kötelessége a sajátjánk és ezen szent és magasztos kötelessége a mi szeretetre méltó kartszánk előtt terra incognita. A farkasokkal ordítani kellemes és meglehet, hogy háladosabb is, de merlegelni, vizsgálni és úgy ítélni — ez lehet hálatalan dolog, de — okosabb és lelkiismeretesebb. A „Pécs” képtelen állításait meggyőngíteni nem lehet és nem is a mi feladatunk.”

Hát nekünk mindegyre igen rövid válaszunk van s ez az, hogy lapunk a vasutitgyi tolmertése óta eddig a „F. Z.”-gal csak annyiban foglalkozott, amennyiben azt a megjelölést tettük, hogy „ezután a mohácsiak a „F. Z.”-től fognak tanácsot kérni, mert az jobban tudja, hogy mi van az ő érdekében, mint magok a mohácsiak.” És ezenel felszólítunk a „F. Z.” szerkesztőségét, hogy ha ad valamit az igazmondásra, mutassa ki, hogy hol és mivel gyanúsítottuk és vádoltuk mi őt ez ügyben.

Nem mond tehát igazat a „F. Z.” midőn azt mondja, hogy mi őt gyanúsítottuk és vádoltuk és ebből megítélhet a közönség, hogy mily szent és magasztos fogalmak lehetnek a saját kötelességéről a „F. Z.” szerkesztőségének, mely nem átal rágóssá válni, csak hogy bennünket megtámadhasson.

Az éneket eleinte mindjárt egy szőlő férfi négyes művelte, de könnyebb ismertebb műdrabokat mindnyájan énekeltek. Később jött chasonette baryton hangsal s pompás előadásal. Az „echt weanerisch” kiejtés ép oly törlésmetszett, mint az „A” Liad” hamisítatlan tyrol. A cseh-német, a zsidó-német, a norddeutsch jargon kacagató tökéletességgel versenyeztek a tetszés tapsáért.

A pantomimikus citerautánzt a maga nemében mesteri volt.

Róla zengte a rigmus:

Ökör ma a füvet vigabban haraja.
A kutya a legyet ma frissebben kapja
Mert ki annyi zóldság, úcsók, bogár apja:
Klaphorn-fabrikánsak van ma nevenapja.

Aztán jöttek a bohókásnál bohókásabb „Pista bácsi dalok”.

Műveltük a szépirodalmat versben és prózában. Az udvari poeta „Rigmusai” a társaság hangulatának voltak kedélyes tolmácsai:

»A pénteki rigmus nem más, mint rakéta,
Amit megtölt s meggyújt egy-egy vad poeta,
S amit elsül, kiül: csillag- vagy békák?
De jámbor az mindig — a légynek se vét a!»

Egyszer naivul zeng egy orvosról:

»Édes mindnyájunknak ő igaz barátja
Sok-sok földi bajból üstökünk kirántja
Ő parancsszavára rögtön adnak kosztot
Minden patikában, ha hőrünk megkosztolt.»

És kétszeres beszámítás alá esik a „F. Z.” ez eljárása, ha tudjuk, hogy épen a „F. Z.” volt az, ki pár hét előtt nem szegyelette úgy tüntetni föl a dolgokat — csakhogy Thaly igazgatójánk hizelejen — mintha lapunk azért írma oly kitaróan a baranyai vasutak ellen, mert az igazgatósg lapunkat visszaküldte, holott a „F. Z.” főszerkesztője nagyon is jól tudja, hogy lapunk azért küldetett vissza, mert egy párszor a vasutaink ellen a közönség körében uralkodó elkeseredett hangulatnak szabad folyást engedett.

És mit szóljunk ahhoz az eljárásához, melyet a „F. Z.” e vasutügyben a nagy közönséggel szemben követ? Egyik héten az államosítás ellen, másik héten az államosítás mellett nyilatkozik és mindenkor a névtelenül leple alatt Hát ily fontos ügyben nincs a „F. Z.”-nak önálló iránya? De mit kérjük. Látnuk, hogy van s ez: a vasutállamosítás érdekeinek legyezetése. Csakis így magyarázható és érthető meg aztán az a vakmerőség, melylyel a „F. Z.” a sikra lép és mellé verve kürtöli világgá, hogy Baranyában csak neki van esze. Pécs városa, Baranya megye, Mohács város, az egész Slavonia, az összes magyarországi hajózási vállalatok, számos nagyváros, kik az államosítást kérik — mind sötétségben tapogatóznak, nem értik a dolgokat, de szerencsére itt van ő, itt van a „F. Z.” és az ő sugalmazója; ők, egyedül ők ismerik és tudják, mi Baranyamegye és Pécs város érdeke s ez: a mostani állapot fenntartása. Aki nem így vélkedik, az szeritök — kik csak tényekből, elfogulatlanul ítélnék — fanatikus bolond, ki uszák az árral, a farkasokkal ordít és képtelenségeket alit.

És ezzel elérünk volna a zárszóhoz, ed előbb még egyet kell megjegyeznünk s ez az: Semmi kifogásunk nem volna és nincs is az ellen, ha valaki és így a „F. Z.” is az államosítás ellen van. A „F. Z.” sorairól azonban, jobban mondva sugalmazójának sorairól félremerhetlenül az ir ki, hogy ő az államosítást azért ellenzi, mert nem bízik a magyar államban, a magyar államcsúszat méltóságos és igazságos kezelésében. Aki a hazafiságban és a magyar államiság tiszteltében ily magas fokra tud lelkeben fölemelkedni, viselheti-e magát a nem e ellenfélhez méltóan? Attól a gyalázkodást nem vesszük rossz néven; arról s az általa védett ügyről elmondhatjuk, hogy »par nobile fratrum».

A „F. Z.” azt mondja, hogy az ő eljárása ez ügyben okosabb és lelkiismeretesebb, mint a miénk. Hogy o k o s a b b, azt megengedjük, de, hogy lelkiismeretesebb volna, azt kétségbe vonjuk mi és kétségbe vonja velünk együtt a nagy közönség is.

Vagy bösz haraggal üvölt:

»Es feletted törvényait tartunk,
Szörnyűt, iszonyut, rémséget
Rögen szárad már a torunk
Nevnapodra való nézest.»

Máskor a türelmes oktatás hangján mondja:

»Annyiban hasonlít Pécsvárosához Bükkösd
Hogy ott is, miként itt, holnap léssen pünkösöd;
De egész más nota a vigihija
Már ebben a versenyt velünk ki nem állja.»

De hizelegni is tud, ha étvágya csiklandozza:

»Holdba sötétségek, napba vannak foltok,
De makula nélkül való ez a Bodog
Ki mára süttetett nekünk pulykát, récét
S fejünkbe várkizli ma a bor-ábécét.»

Ezek adták a jókedv fűszerét.

A rigmusokkal karöltve járt az illusztráció. Az udvari piktör” a rigmus tárgyait és alakjait torzképekben mutatta be. Volt ünnepléses leleplezés, s a kép annak, kit ábrázolt, odaajándékozott. Egy Gyula napi kép 4 1/2 méter hosszú volt, s több mint tíz arcképet tartalmazott.

Volt még egy udvari toasztozónk, és egy udvari mimikusunk is. A toasztozók a képtelen magyondások zagyalék remekei voltak utánozhatlan sallangokkal és cikornyákkal.

Az udvari mimikus genialis utánozta, jelen s jelen nem levők hangját, mozdulatait,

Pécsi kiállítás.

Kiállítási bejelentések folytatódólagos kimutatása.

Köszegi József Köszeg, tankönyvek.
Gruber Mihály Budapest, sütemények.
Lengyel Tivadar Arad, diszmutáruk.
„Pécsi Dalárda,” dalversenyek alkalmával nyert díjak.

Kindl Ferenc Pécs, villámvezető, ajtó és ablakvasalás, géprészecsk. bor.

Dusinszky József Paks, pergamen.
Teininger Anna H.-Hetény, tehén.
Pammer Mária Pécs, női kézimunka.
Ruzicska Ferenc Hohenbruk, műlakatok.
Közs. polg. fiúiskola Siklós, rajzok, térképek, írásbeli dolgozatok, értesítők.

Kresz József N.-Boly, buza.
Ott Márton Pécs, borok.
Dicienty Ernő Budapest, réz- és vasműtárgyak.

Rubel Dávid Pécs, fénymáz.
Vrancsits Mária N.-Kozár, háziipari készítmények.

Zsig. Lászlóné Pécs, abrosz, falszőnyeg.
Dezso Miklós Pécs, rajzok, tőkefejek.
Schreyer Paula Pécs, női kézimunka.
Maul János N.-Boly, csikó, borok.

Kresz Henrik „lovak, borok, buza,
Petrás Hedvig Pécs, női kézimunka.
Strommayer János Pécs, kádár-munkák.
Schneider József Budapest, zár.

König Gáspár N.-Boly, csikó.
Horváth és Klusch Brassó, lámpa.
Werner József N.-Boly, ló.
Bachsz József „ló.
Schneider János „ló.

Gróf Somssich József kaposujlaki uradalma, rizs, földbolda-pálnika, fókos.
Hordós Gizella N.-Dobsza, kézimunka.
Orosz Lajos N.-Beeskerek, fényképek.
Brankovits József Iklad, kapáló-eke.

Jony Ottó Leibicz, fenyőmag.
Lipták Lajos Veszprém, csutorák.
Hegedűs Imre Pécs, buza-vetőmag csávázó eszköz.

Hegedűs Hedvig és Margit Pécs, kézimunkák.
Schönbeck Imre Esztergom, kénező kupakok, üszög elleni szer.

Első emelvényi borkiállítási szövetkezet
Margitta, borok.
Güeck Dezső Arad, asztalterítők, tábori szék, pamlagpárna.

Kató József Arad, fényképek.
Leichty Lipót Arad lithogr. munkák.
Leichty Mór Pécs, látszerési tárgyak.
Nagy Ignác Somodor, tükör-állvány.

Ij. Csáthy Károly Debrecen, könyvek.
Jilly Alajos Pécs, ribizke és meggybokr.
Bácker Alajos Pécs, vas-rácsolat.
Árpád község, bika.

tartását, modorát oly találó módon mutatta be, s hangja annyi modulációban duslakodott, hogy a köszobrot megnevezette volna.

Igy nyújtotta kiki a legjobbat, amije volt és soknak bizon volt mi nyujtania.

Társalgásunk ép oly változatos volt, mint egyéniségünk.

Különös egy atmoszfera volt az a péntek; végig iramlott az a lélek hangjának minden skáláján. Alaphangja a kölcsönös ragaszkodás és a kedélyes nyúltság. Az élecek és ötletek mint a villám cikáztak jobbra balra. Természetes, hogy senki nem lehetett egy perocig se biztonságban, hogy egy ilyen rakéta mikor ütődik az ő becses fejébe, de hát az sebet soha se ejtett. Volt egy erős vértünk, az, hogy kiki tudta, hogy e sigestő micsodáknak nincs magja, mert nincs bennünk malicia, s így azokat vagy hasonló f-gyverrel viszonozta, vagy elfogadta s maga nevetett rajta legjobban. Nem is volt rá eset, hogy valaki valaha megsértődött volna.

A ki nem tudott a többivel tartani, az legalább tudott — hallgattni. Voltak olyanok, kiknek hangját 2—3 éven át ugyszólán nem is hallottuk. Azért ők nekünk kedvesek voltak. Megszoktuk, megkedveltük őket, s ha egyszer elmaradtak, már hiányukat éreztük, s óhajtozunk utánuk. Voltak, kiknek összes szereplésük a passzív türelemben állott, jól tudtak

Bak Imre Gerde, tenyészkan.
Rónáky Ignác Pécs, bork.
Gál István Csurgó, lombfűrész munkák.
Ernhart Ferenc Pécs, baromfiudvar.
Vajda István Siklós, szücsmunka.
Egyesült szegárd-tolnamegyei nőegylet,
kézimunkák.
Hollósy Mária Pozsony-Keresztur, kézi-
munka.
Singer I. aranyműves Bécs, mütárgyak,
ékszerek.
Grall Márton Vörösmarh, óra.
Pál István Csurgó, lombfűrész munkák.
Drotter Gyula Udvari, rajzok, térképek.
Német Keéri, tamási, duna földvári, paksi,
szegárdi, n.-kőzari, vásnoki, pellerdi egyhm.
népiskolák. „Miaszonyunk-ról nevezett pécsi
zárdaiskola, pécsi tanítóképző-intézet és gyako-
ráló iskolája; tanszerek, írásbeli munkálatok,
rajzok, térképek.
Keuschnigg József Klagenfurt, magvak.
Wittinger Sándor Tolna, bork.
Weinert János mechanikus Bécs, gyü-
szük és varrógépebe való tük.
K. Kuchta Dániel Tiszolc, faipari
tárgyak.
Rapp József Török-Bece, rács sod-
ronyból.

Hirek.

— **Mai számunk** a kegyeletnek kíván monumentumot emelni, a minőt emelhetnek azok, kik B o d ő István lelki tulajdonait nagyra becsülik, szívökbe zárják azok emlékét s még egy utolsó ténylem nyilvánosan is vallani akarják, hogy a szellem élete diadalt üt a halál fölött, a sir öble nem zár magába mindent, a mi volt az ember. Olvasóinkat kérjük, vegyenek részt szomorú ünnepélyünkben ök is, kegyelettel egy férfiú iránt, kit nem ért ki-tüntetés mig élt, s csak most látjuk, hogy ki-tüntetést érdemelt. — B o d ő István koporsójára a következők tettek koszorúkat: „A pécsi ügyvédi kamara, volt ügyészenek”, „Felejthetlen férjének, gyászoló neje”, „Szertett atyjoknak — árva gyermekei”, „Igaz barátjának — hálás szívből Dr. Bors Emil”, „Pistabácsinak — a Szondy-család”, „Die Offiziere des Inf Regiments — Erzbg. Friedrich No. 52”, „Pistabács emlékének — a péntek társaság”, továbbá felírás nélküli szalaggal egy ismeretlen és szalag nélkül még igen számosan. Nyugodjék békében!

Bérmálás. Dr. Dulánszky Nándor megyés-püspök hétfőn folytatta bérmautját a szentlőrinci járásban, mely utjában P o z s o n y püspöki tikkár

és H o l d o n n e r F e r e n c báttaszéki esperes-plebánus kísérték. A bérmálás Szent-Királyon kezdett és Bicsérdén fog végetmenni. Vasárnap 5 óráig a Bükkösön az alispán vendége lesz, szék-városába kedden for vissza s az idej bérmálás később meghatározandó időben — az aratás után fogja befejezni.

A főispán rövid távollét után csütörtök este Pécsre érkezett.

Per zel Miklós, városunk országgyűlési képviselője barátai látogatására kedden városunkba érkezett és szerdán este visszautazott a fővárosba.

Gazdászok tanulmányútja. A keszthelyi gazdasági akadémia 33 tagja pénteken városunkba érkezett, hol meglátogatták a szénbányákat, a Zsolnay gyártelepet és a székesgyházat, este pedig a Scholtz-féle vendéglőben barátságos lakomára gyűltek össze. A vendégek ma utaznak el városunkból.

Varosi közgyűlés lesz hétfőn f. hó 28-án, melynek legfontosabb tárgya az építészeti szabályrendelet.

A fürdő-idény beállításával értesítjük t. előfizetőinket, hogy, ha esetleg fürdőre utaznának és címetek velünk tudatják, szívesen küldjük utánka a lapot.

— **Athelezés.** Meiningner Péter kir. segédméne az állampéztészt hivatalnál, hasonló minőségben ideiglenesen Nagy-Beckerekre helyeztetett át.

— **Tancstély.** A pécsi jótékony nőegylet f. hó 24-én tartott ülésében elhatározta, hogy a jövő hó 16-án Kert-utcai saját helyiségeiben tancstélyt fog rendezni.

A szinkórnek vendége lesz a jövő héten és pedig Ligethy Irma k. a., a népszínház tagja, ki hétfőn, kedden és szerdán fog fellépni, „Rip”, „Cigánybárd” és „Nobantsvirág”-ban.

— **A nagy dohánytözs átvétele** az állam által május 22-ike helyett — a leszámlolás megkönnyítése céljából — június 1-én fog megejteni. A nagy dohánytözsde helyiségeit a pénzügyigazgatóság eddig őrösen álló 2 terme alakítottat át a Király-utcaira néző földszinten, a kaputól balra. Az elárutás csak nagyban — a kisebb tözsdék részére — fog eszközölnéti.

— **A pécsi izr. nőegylet** alapszabályszerű évi rendes közgyűlése f. hó 27-én d. u. 2 órákor az izr. híközség gyűléstermében tartatik. A közgyűlés tárgyai: 1. A választásny jelölése az 1887. évről. 2. A pénztári számadások bemutatása. 3. A netán teendő indítványok s folyamodványok előtérzése. Pécselt, 1888. évi május 10-én. Schulhof Róza, a pécsi izr. nőegylet elnöke.

Halalozás. Dr. Kozma József, Somogyvár megye főorvosa, volt honvéd főorvos meghalt 19-ikén, 81-ik évében Kaposváron. — M a y e r

Nándor magánzó, Erreth János ügyvéd nagybátyja meghalt 21-ikén, 71-ik évében Temetése, melyet a „Kegyelet” rendezte, nagy részvét mellett 23-ikán d. u. 4 órákor ment végre

Agygörcs-velő bátyalob (nyakmerekedés) a satortaborban. Ezen járványos betegségről úgy a helyi, mint a vidéki és fővárosi lapok többféle híreket közöltek. Mint hiteles forrásból örömmel értesülünk, az ördög még sem olyan fekete, mint amilyennek festik. Az első betegülési eset április 16-ikán, az utolsó pedig f. hó 8-ikán fordult elő s mindössze 5 betegülés történt, melyek közül az 5-ik, vagyis a legutolsó végződött halállal; a többi 4 beteg közül pedig csak egy van rosszul. Ugy látszik, a járvány tehát megszűnt. A honvéd állomásparancsnokának dicséretére válik, hogy a járvány fölmerése után saját kezű kezeltetésével megterít a kellő óv intézkedések, még mielőtt erre felsőbb helyről rendeletet kapott volna. A járványos betegségről a honvédelmi miniszternek jelentése tettelet, ki is a legkiterjedtebb óvintézkedéseket rendelte el: u. i. dr. S z e n d e f y J ó z s e f főorvos, V. honvédkerületi közegészségügyi előadó a helyszínre kirendeltetett, a legénységnek naponta 18 el. boranyag-kiszolgáltatása rendeltetett el. Ahol a betegség fellépett, vagyis a 2-ik és 3-ik számú fűrthő barakkokban, a talaj 50% carbolsav oldattal leöntetett és 10 cm. mélységben feláztatván, kihordatott és tiszta, szennytelen földdel feltöltetett; a barakkok falai és a fekvő helyek ugyanily oldattal lemosattak, az ágyszalmak elöntetett és az ágynemő fertőtlenített; nem különben a jelenleg elfoglalt barakkok talaja naponta, oldalfalai pedig hevenként kétszer fertőtlenítettek, úgy szintén a pöceödrök is. A satortabor víz vegybenntása alá vetetett és egészségesnek találtatott. Ezekivül járvány-kórház rendeztetett be és hála az elővigyázatnak, f. hó 8-ika óta újabb betegség nem fordult elő és remélni lehet, hogy a járvány teljesen megszűnt.

— **A pécsi kereskedelmi és iparkamara közleménye.** Az évenként aratás után a gabona-kivitel forgalomban vasuti kocsi hiánya folytan beállani szokott akadályok elhárítása érdekében a m. kir. államvasutak zágrábi illetvezetősége a következő átiratot intézte a pécsi kamarához: „Évenként ismétlődik azon nehézség, hogy tömeges gabona szállítás idejére alatt a vasutak kocsi hiány miatt az általános kereskedelmi érdekeknek, a gabona gyors elszállítása tekintetében a legmesszebb menő intézkedések eddig is megtétek és annak idején fokozott mértékben utolag meg fognak tetetni, a kitűzött cél t. i. a gabonaforgalom gyors és akadálytalan lebonyolítása mégis csak úgy érhető el, ha a kereskedelmi körök a vasutak ezen törekvését a maguk részéről is lehetőleg támogatják. Ezen cél elérésének egyik eszközt abban látjuk hogy kocsiaink a gabona szállítás ideje alatt lehetőleg csak gabona szállításra használtassanak, ne pedig oly tömeges áruk mint tűzifa, épületfa, kőanyag stb. szállítására, melyek szorosan véve időhöz kötve minemnek tehát egyszéven át szállíthatók. Jelen megkeresésünk célja tehát az, hogy az érdeket kereskedelmi körök ezen körülményre már most figyelmeztetni és odahatni méltóztassék, miszerint azon felek, melyek rendszeren nagyobb mennyiségben oly árucikkeket szállítanak, melyek időhöz kötve nem lévén az egész éven át szállíthatók, lehetőleg augusztus hó 1-je előtt, illetve ismét január hótól fogva szállítsák Igazgatóságunk az ezen előjának keresztülvitelénél felmerülő nehézségeket és az ez által egyes feleknek esetleg származó több kiadásokat és töké be fekt tesseket méltányolva, hajlandóknak nyilatkozott azon feleket, kik némi áldozattal úgy rendezik üzletüket, hogy áruikat a jelen évadban és télen adják fel, kocsiainkat tehát özkor igénybe nem veszik, rakhelyek oleobó áron való átengedésével esetleg díjazási engedmények által is támogatni. Kérjük ennél fogva a t. kereskedelmi és iparkamarát, miszerint igazgatóságunk ezen elhatározását korelitében nyilvánosságra hozni és annak keresztülvitelét úgy saját, mint az általános kereskedelmi érdekek szempontjából, maga részéről is támogatni méltóztassék.

— **„Kalotaszegi varrottas album”** cím alatt Pentsy József és Szentgyörgyi Lajos bányfi-hunyadi tanárok még ez év folyamán, havonként egyszer megjelenő füzetes vál-

tréfát érteni. Az ilyenekre aztán lépten nyomon csak úgy özőnlött a nyil, ók nevéssél parizotak, mi meg őszinte szeretettel kárpótlott őket az átszenvedett éleekért. S az éleek senkinek gyengéjét nem kímélték.

De voltak nekünk komoly üléseink is szép számmal. Ha a sor úgy hozta, s vajmi gyakran hozta, beszélgettünk tudományról, iropalomról, művészetről, zenéről, s mikor a vitaközásokba belemelegedve, argumentumokkal egymást jól eldönggettük, s összemértük szellemi gyerekeinket, másnap magunk is örülünk neki, hogy milyen magvas vitákat rögtönözünk. Ilyenkor bekalandoztuk a külföld legnevezetesebb helyeit, közöltük a tapasztaltakat, filozófia, építészet, természettudományok, statisztika, festészet, gépek, mítörténelem, nyelv, politika, nevezetesebb napi kérdések voltak a beszéd tárgyai.

Sok irányu, tarka szellemi vegyületű volt a társaság, s így változatos volt a tárgy, miről beszélgettünk.

S ismerjük el, hogy a trágárság számtize volt körünkben. Azt a mi természetünk nem tudta bevinni. Pikantéria fordult elő, s az éleek olykor nem nélkülöztek a csipő mellékszít, de hiszen egymásközt, férfitársaságban ilyenek nem tilthatók el, ha a szellem s jóízű desztilláló készülékén mentek keresztül. Hallottam én nyilvános előadásokat, hol minden gáncson felül álló hölgyközönség nevetett a miéncénel mivel sem ártatlanabb szenariák felett. Nem voltunk prude-ek, kik minden ingombra showingot kiáltanak, de távol voltunk az obsceni-

tástól is, s ha ez irányban kísérletek történtek, az ilyen elemeket szépszerivel tudtuk kiktiszobolni.*)

E társaságnak volt összetartó kaposa B o d ő, s fennállottunk hét éven át jó egyetértésben. Békén harmoniáját soha dissonáns hang nem zavarta.

Hét év végre is elég idő. Végül jöttek vendégek, kiknek irányzata a miénktől idegen volt. Nem voltunk zárt társaság, nem mondhattunk ellent. Mikor aztán a szétállás megindult, azt legujjabbani jött derék regnánk se tudták visszatartani. Egyesek elmaradoztak, mások Pécsről elszármaztak, a halál is kivette adóját.

Most meg az összetartó kapesot ütötte ki közlünk.

A Péntek társaságban Pista bátyánknak oroszlanrésze volt. Halálával a társaság is már a múlté.

A kettonék emléke egyívű való. Had legyenek együtt az emléklapban.

„Péntek társaságunk jeles prezidense Középentekektől nem marad el kend se” mondta hajdanán a vig rigmus, mikor Pista bátyánkra került a kifigurázás sora.

Most megtörtült a sor.

Mi ballagunk majd utána, szépen sorjában.

Péntekes.

*) Mert a „pénteketeke” követte a vasárnapi „matinée” az udvari szónok-nál. S itt a péntek kritikája. Ha a történeket nem voltunk valami irányban megeledve, — orvosoltuk.

latat megindítását vitték tervbe. A mű, melynek füzete 60 kr. lesz — tartalmazni fog szöveget és mintalapokat és hivatva lesz biztos tájékoztatót nyújtani mindazoknak, kik Kalotaszegről kész kézimunkákat rendelni óhajtanak. A rendkívül érdekes műre fölívjuk olvasni figyelmét. Előjegyzések már most elfogadtnak részeit Bánffy-Hunyadon, részeit helyben Egyre Dezső úrnál Apáca-utca 17. sz. a.

— Kalotaszegi szoba a pécsi kiállítás. Egyre Dezső ur a pécsi kiállítás háziipar osztályának elnöke és a kalotaszegi varrottas fardhatatlan terjesztője egy kalotaszegi őr szobát fog kiállítani bemutattani. A ritka szépségű kalotaszegi himzésekkel bevont gar nitura már maga is érdemes a megtekintésre, annál nagyobb hatású lesz azonban a díszes szoba egész valójában. Ezzel kapcsolatban megemlíti, hogy Egyre ur jövő hóban Kalotaszeg vidékére járul a kalotaszegi háziipar megtekintésére, onnét pedig Kolozsvárra az erdélyi közművelődési bazar (háziiparcsarnok) berendezését szorgalmazni, — mindezekből bátran merjük következtetni, hogy a háziipar lesz kiállításunk egyik legérdekesebb osztálya.

— Hymen. Dr Bors Lajos németbolyi tiszteltbeli járásorvos pünkösdi másodnapján tartá eljegyzési ünnepélyt Münster Vilmos mária-kéméndi kereskedőleányával Juliska kisasszonnyal. — Schindler Klement daruvári Tüköry-féle uradalom főkönyvelője csütörtökön vezette oltárhoz Pécssett Farkas Paula kisasszonyt. — Brády Attila teregovai járásibírósi aljegyző hétfőn vezette oltárhoz Szépe Paula kisasszonyt. — Kóti Mór szárszói bérő 20-ikán vezette oltárhoz Glas Zuzsanna kisasszonyt. — Tauszig Marikát, Tauszig Zsigmond borkereskedő testvérét hétfőn vezette oltárhoz Villányban Schvabach Sándor.

— Örülj vandalizmus. Ságly Vince járásbíró bálcsi szőlőjében szebbnél-szebb virágok és rózsák ékeskednek, miket ő nagy gondtal és előszeretettel ápol. Egy nap midőn szőlőjébe kiment, egy embert látott a legnagyobb munkában virágai közt, ki már akkor nagyraest letépte, gyökerestől kihuzta és eltördelte rózsáit, virágait. A tulajdonos méltó felháborodással támadta meg az egyént, ki erre azzal felelt, hogy "jobb lesz, ha az ur kifűzti érte a napzámot." A járásbíró rögtön fölismerte, hogy őrongvél van dolga, kit is letartóztatva, megfűztes alá rendelt.

— A pénzügyigazgatóság köréből Grassinger Agoston pénzügyi tanácsos és számvéviségi főnök helyére Teutschend Károly számtanácsos (Teutsch szobeni superintendens testvére) helyettesített át Pozsonyban. — Kónrad Ferenc I. oszt. pénzügyi biztos pénzügyi főbiztosá nevezett ki Temesvárra. — **A nagy dohánytűz kezelésére,** mi jun. 1-jétől az állami által eszközöltetik, Oriás József III. oszt. dohányraktárist nevezett ki. — **Benedek** Zsombor pécsi I. oszt. ellenőr a karádi adóhivatáshoz adótanárnak nevezett ki.

Majális tervén. A "Pécsi Dalárda" elvben kimondotta, hogy az idén az őszi erdőben majális rendez. A kivételi módokat egy bizottság által dolgoztatták ki. A dalárda e mulatsága iránt igen nagy érdeklődést mutatkozik művelt közönségünknek és így el lehetünk rá készülve, hogy az minden tekintetben kitűnően fog sikerülni.

— Borzasztó halál. Duna Szekesőn f. hó 14-én Huber Józsefnél 2 éves kis leányát magára hagyta a háznál, nagyobb fia a sertéseket őrizte. A sertések azonban haza futottak, az őrizetlen kis leányt megtámadták, fület lerágták, 8 új összemarták s már épen nyomrát akarták kikezdeni, midőn az anya hazatért. A szerencsétlen kis leány 2 nap múlva meghalt seibeiben. Gyermek-menhely, kisedővő, jöjjen el a te országod!

— Gyászir. Udvardy János vásárosdombói plebánus meghalt 12-én 62-ik évében. — **Lakner** György püspökklái plebánus meghalt 17-ikén, 51-ik évében. Nyugodjanak nekében.

Vasuti represszalia (!) A "Fünfkirchner Zeitung" és ennek nyomán a "Pécsi Hirlap" legutóbbi számában azon hírt közli, mely szerint a hazai vasutak a pécsi kiállítást látogatók részére nem hajlandók kedvezményes áron menet-térít jegyeket adni; mert hát nagy a haragunk a pécsiekre, különösen pedig a pécsi kereskedelmi és iparkamrára, mely őket a miniszteriumhoz intézett felterjesztésében megsejtette. S ezzel — így írja a "F. Ztg" — éreztették (!) Pécs városával a vasuti igazgatóságok, "hogy nincs szükségök (!) sertéseket

eltűnő." A mint e tárgyban megbízható helyről velünk közlik: "A dolog úgy áll, hogy a hazai összes vasutak — még a budapest-pécsi is — a pécsi kiállításra küldendő minden tárgyat ingyen szállítanak vissza a kiállítás bezárása után, a mi 50% szállítási árleengedéssel egyenlő; a kört személyszállítási kedvezményeket pedig azért tagadtattak meg, mert ilyen kedvezmények nyújtása nem szokásos. A szegedi, székesfehérvári, kecskeméti stb. kiállításoknál sem adtak kedvezményes jegyeket, sőt még a budapesti kiállítás alkalmával sem örvendtek a kiállítást látogatók ilyen kedvezményeknek, mert akkor is csak a rendes (20—30% árleengedési) menettérít jegyek adtak ki s hozzá még kiállítás belépti jegyet és sorsjegyet kellett venni. — A harag tehát még sem olyan nagy, mint a "F. Ztg" állítja; de haragra egyáltalán nincs is ok, mert a pécsi kamara említett felterjesztésében csak az igazat mondotta. Legyen nyugodt a "F. Z.", a jelen esetben nem forognak fenn semmiféle represszáliák s ha forogának is fenn, hát biz azok sem a város lakosságát, sem pedig a kiállítási bizottságot nem alternálnak, ha bármilyik vasuti fuvarosvállalat részéről tapasztaltatnának is."

Az agárdi templom fölszentelése, mi majus 16-ikára volt tervezve, bizonytalan időre elhalasztott.

— Új könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában újabb megjelentek: *Arany kincstár*, nélkülözhetlen tanácsadó minden család és háztartás számára. Szerkesztette Beniczky Irma. Ara füzve 80 kr., köté 1 frt. Tartalom: Az első segélynyújtás testvéresekénél és hirtelen bekövetkezett baleseteknél. (Dr Esmarch után). — *Serűsítés.* — *Sebesült és betegszállítás.* — *Szemérsítés.* — *A hazi gyógyszer berendezése.* — *Kipróbált haziszerek.* — *Szépítő szerek.* — *Háztartás.* — *Baromfienyésztés.* — *Kertészet.* — *Virágos és díszkert.* — *Szoba-virágok.* — *Gyümölcsös kert.* — *Gazdaszat.* — *Társadalmi szabályok.* — *Különféle hasznos tudnivalók.* — *Üdítő.* — *Arany hazi szabályok.* *Deák Ferenc élete.* Emlékkönyv. Szerkesztette Aldor Imre. Képekkel. Második kiadás. Ara füzve 60 kr.

Falusi könyvtár. 33. füzet. Ara füzve 50 kr. *A hazi kertek berendezése és ápolása.* Több nevezetesebb kertészeti mű felhasználásával és saját tapasztalatai után írta báró Starnfeld Béla. *Gazdasági mellékiparagok és a gazdasági háziipar nepszerű ismertetése.* Gyakorlati utmutatással. Különös tekintettel a falusi nép viszonyaira. Írta Gyürky Antal. Koszorozott pályamu. Második megbővített kiadás. Ara füzve 60 kr. Tartalom: Bevezetés — Első rész. *Gazdasági mellékiparagok.* A gyümölcsenyésztés. — *Méheszet.* — *Tyuktenyésztés.* — *Házinyúltenyésztés.* — *Galambtenyésztés.* — *Magvak és gyögyfűvek termesztése.* — *Kender- és lentermesztés.* — *Tormatermesztés.* — *Komlótermesztés.* — *Szederia- és selyemhernyótenyésztés.* — *Gyümölcs-értékesítés.* — *Gyümölcsbor és gyümölcs-ecet.* — *Tejgazdaság.* — *Sajtkészítés.* — *Kötőfűtenyésztés.* — *Pipaszár-meggyfatenyésztés.* — *Szőlőlugas.* — *Sütőtöktermesztés.* — *Trágyaszaporítás.* — *Csicsóka.* — *Csiktenyésztés.* — *A ráktenyésztés.* — *Második rész.* *Háziiparagok.* *Fűz-vesszőfonás.* — *Szalmafonás.* — *Kákafonás.* — *Czirok feldolgozása.* — *Faszerszám-faragás.* — *Esztergyározás.* — *Sétapálcák és esernyőnyelek.* — *Bordacsinálás.* — *Fonás és szövés.* — *Olajtűs.* — *Fonalmunkák.* — *Házi keményítő.* — *Szappanfőzés.* — *Tarhonya.* — *Kukoricatoszlány.* — *Dobozcsinálás.* — *Cserebogár olaj.* — *Hulladékok gyűjtése.* — *Zárszó.* — *A szőlő mint kincsbánya.* Tanulmány, miként lehet a szőlőt, a tudomány elveinek megfelelő művelés és mellékterméneinek teljes kihasználása által valóságos kincsbányává tenni, és bortermelésük jövőjéről szemban a fölkerával. Írta Gyürky Antal. Ara füzve 50 kr.

CSARNOK.

A hajfűrt.

— A "Pécs" eredeti tárcája. —
(Folytatás és vége).

Az öreg urnak ugyanis több rendbeli szellemi és anyagi kincsei közt volt egy hamisítatlan gyémántja; a leánya Olyan drágakő volt a szép Margit, melyért királyok sem resteltek a versenyt, s melyet ők sem vehetnének meg hivernyi pénzén. Szemeiből mosolygott a megnyilatkozott menyország minden gyönyörűsége. Arcrözsáihoz hasonlók csak az őrden kertében nyílhattak. Holló fürteinek selymullama élő tükre volt a csillagatlan éjszakanak. Terméketek remek plasztikája meg-eleveníté a vadászat kedvelő istennőt: Dianát.

Nem tudhatni, ha vajon a térítés ügye iránti mélységes odaadás, vagy a szép Margit szerelmebeni járátansága fedezte-e el az öreg ur szemei elől azt a veszélyt, melyet egy oly veszedelmes gavallér közeleget az ékesen nyíló virághoz létre hozhat? — Denique a dolog meg történt s Pali mintegy a család kigészítője lett.

Különbön meg kell adnunk neki, hogy kivált kezdetben, elég tartózkodólag viselte magát. A szoros udvariaság hatásait sohasem lépte túl. Bizonyos lelkiismerete ellen való dolgot látott minden olyan lépésben, mely az árthatan leánya szívivilágát, mely tiszta volt, mint nyugovó tő tükre, nagyobb hullámlásba hozhatná. De meg maga Margit kisasszony is sokszor és sokban utját vágta a gyengédebb nyilatkozatoknak. A Palicsélesapásgával egyenlő volt nyílt szíve. Mindazokat a férfias kedvtöltségeket, melyekben ő is mint fő-főtényező részt vett, — a kényesebb epizódok elismításával — elég történeti hűséggel regelte el egy-egy ebéd, vagy vacsora aiat. Az öregek jókat nevettek rajtok, vagy egy-egy hűngetéssel fejezték ki apró megbotránkosásaikat; hanem a leány, az szerényen eltilt minden ilyen — szerinte lehaságot.

— Mondhatom magának Sárdi, hogy ha én az ön helyzetében lennék, mélységes-mélyen hallgatnék az ilyen dolgokról. Én, igazán mondom, restelnék részt venni az olyan mulatságokban, melyekben a pezsgő játsza a főszerepet. Valóban nem tudom megérteni, mi élvezet van a abban, ha az ember számuzi fejből az édes esztét?

Sárdi Pali nagott nézett. Nagyon szokatlan beszéd volt ez az ő füleiben. Hiszen eddig még a hölgyek is azt mondták neki, hogy kétszeresen kedves, ha egy parányit be van "tapasztalva." Annyiszor ismételték előtte, hogy már maga is hinni kezdte, hogy tiszta józanon nem sokat ér az élete. S ime, most ettől a kis leánytól egészen ellenkezőt hall.

Hanem a lecke fogott rajta. Kezdetben ugyan csak annyit, hogy a mulatást is, nem dicsékedt vele, de később az alkalmakat is a mennyire lehetséges volt, kerítte. A jó barátok csudálkoztak. Mi ütött ehhez a Palihoz, hogy olyan "fád" lett azokhoz a kedvtöltségekhez, melyek oly kellemesen ringatják s térfü kobelbeli érzelmét? Talán csak nem lett szerelmes ő, a déleg pillangó, kinek minden virág kelyhe nyitva áll. Talán csak van annyai életesze, hogy nem hagyja oda egy rózsáért — nyíllék az bár az elnök kertjében — a többi rózsát?

— Hagyjátok el barátim, — így csitítá a kétkedő kompániát egy buzgó rózsakedvelő — a kis Margitnak elvei vannak, s a milyen bájosan tudja azok igazságát hirdetni: nem lenne csuda, ha Pali barátunk is hódolna nekik. Különbön nem vették észre, hogy az a leány valóságos cigány, megbűvöli az magát Lucifert is!

Már akárhogy volt a dolog, Sárdi Pali erősen haladt a szőlőszag útján. Sokszor, igaz, szemrehányást is tett magának, Miféle telfordított állapot az, hogy ő, a független térfi, kinek akaratát eddig senki és semmi nem korlátozta, most egy kis leány szeszélyétől engedi magát vezetetni? De máséltől meg, mikor egy-egy helyben hagyó, sőt hálas pillantást kapott azokból a mandulavágású szemekből: minden szemrehányása öndicséretté változott.

7484. sz. 1888.

Arverési hirdtemeny.

A tekintetes városi Tanács fentti sz. a kelt határozata alapján ezennel közhírré teszem, miszerint a város tulajdonát képező — előbb Hebenstreit Károly-féle

felső puturla-utcai 28-ik számu malom

összes mellék helyiségeivel, mint malom föltete nem alkalmas lakház 3 évre évi 400 frt bér összeg kikiáltása mellett hivatalos helyiségben n e hó 30-án délelőtt 10 órakor.

Ellenben a város tulajdonát képező előbb Weidinger Antal-féle

tettye-utca 38. sz. üzemben álló malom

összes mellék helyiségeivel 600 frt évi bér kikiáltása mellett szintén 3 évre hivatalos helyiségben f. é. június hó 4-en d. e 10 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverés és zárt ajánlati tárgyalás utján fognak bérbe adatni.

Felhivatnak bérleni szándékozók miként a kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátandó zárt ajánlatokat legkésőbb az 1-sőre nézve e hó 29-én d. u 5 óráig, a 2 ikrá f. é. június 3-án déli 12 óráig a polgármesteri hivatalnál nyújtás be, avagy a szóbeli árverésen jelenjenek meg.

Szükségesen tartom köztudomásra hozni, hogy a részletes feltételek nálam a délelőtti hivatalos órákban bármikor megtekinthetők, és hogy a másodsorban emlitett ingatlanra a kikiáltási áron alul is fogadtatnak el ajánlatok.

Pécsett. 1888. május 23-án.

JILLI ALAJOS.
városi tanácsnok.

Mohács járás főszolgabrájától.

1971.

k. i. 1888. Pályázati hirdtemeny.

Mohács n. községben újonnan rendszerezett 500 frt évi fizetéssel javadalmazott

II-od jegyzői állás

f. évi június hó 26-ik napjának délelőtti 9 órajakor fog Mohácsban a község tanácsstermében megtartandó választás utján betöltetni.

Felhivatnak pályázni óhajtók, miszerint az 1883. évi I. tc 6 ik §-ában előírt okmányokkal felszerelt kérvényeiket beazárolag f. évi június hó 25-ik napjáig alulírtan nyújtás be.

Később érkezett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Mohács, 1888. évi május 20-án.

Sey Lajos
főszolgabíró.

Kávè-bevásárlási forrás!

Takarékos gazdasszonyok, kávé-sok, vendéglősök és ismétélárusítók figyelemzetjük, hogy a legjobb Jáva-, Kuba-, Ceylon- és Mocca-kávévegyületeket 3, 5 és 10 kilós postacsomagokban mindenhová szétküldünk, és pedig kilónkint 1 frt 35 kr. kivételes olcsó áron utánvétel. — Megrendeléseket kérjük csakis közvetlen intézni

Neumann M. és Társa

kávészétküldési irodához

Budapest, Teréz körút 2. 2284

KOTZÓPÁL

GÉPÉSZMÉRNÖK

Budapest, üllői-ut 18.

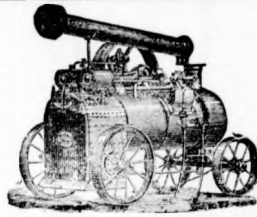
Ajánlja:

GARRETT R. es FIAI
Compound
gőzmozgonyait

40% tüzélszányag-takarítással

Legújabb kítanó angol gőzeséplőit, kettős tisztítóval, választó hengerral, kemény öntvényű árpahéjazóval és 4-szer fordítható acél dobsi- nékkel, valamint szöges gőzeséplőit.

Fa- és szén-, valamint szalma-tüzelésre. 2301

kitünő gőzmozgonyait

könnyen hozzáférhető, kiváló szilárd, tartályok nélkül hajlított fedelű tüszekrényvel.

Szöges rendszerű járgánycséplőit tisztító szerkezettel és a nélkül, kapcsolatlan Kotzó-féle szab. harang-járgányokkal, melyeknél az összes csapágak egy alapon elhelyezvők stb.

Valódi gumú-és hálhólyag-áruk,

párisi szivacsok

stb. nagy választékban
Grünbaum Albertnél
Király-utca 15. Hattyu-épület.

Stiller József

BUDAPEST

VII. kerepesi-ut 30. sz.

Gyár:

Nagy diófa-utca

12. sz.

Képes árjegyzékek ingyen. Megrendelések a raktárba intézendők.

2255

Stiller József hordozható jégszekrények gyára

Budapesten, ajánlja elismert legjobb szerkezetű kítanóval hűtőszekrényt, sár, víz, vaj nyersuh hűtőszere, átíthatók házi szükségletre, fagyaltiszteketek és fagyalt rezervókat, bormeresi berendezéseket és legújabb szerkezetű pezsgőt csapokat.

Óra és aranytárgyak javítása legjobban és jutányosan kézzitettik.

„Toledo“ szines és fekete zománcozott karkötők kellegő illatszer tartó jou-jouval

alkalmas bérnalási ajándéknak,

továbbá csinos arany keresztek, melltűk, női órák, arany és ezüst karlancok dus választékban és jutányos árban kaphatók

SCHÖNWALD IMRE,

órák és ékszerésznél.

Főraktár Pécs, Király-utca

Hattyu-épület.

Műhely Király-utca, Mestrits-

féle házban.

Nagy raktár mindennemű ékszeres aranytárgyak és órákból

Óráknak nagy raktár mindennemű órárszektből

Órák eladásra és javításra 5 évi jótállással.

Lenck-kávé

használat a nemcsak azért, mivel magyar gyártmány, hanem azért is, mert illat és alakítások kifogástalan minőség tekintetében föltünően a kereskedelmünkben előforduló

összes kávépótlékokat.

A Lenck-kávé kapható minden fűszer- és csenegetkesedőben és hol még nem volna, vagy a készlet elfogyott volna, a t. közönség követelje mint magyar iparterméket.

Minták kivanatra ingyen és bérmentve

Pécsett a gyár képviselői:

Visnya Sándor ur.

Máriacelli gomorcöppek.

Kitünő hatású szer a gyomor minden betegségeiben.

Védjegy.

Föltünhatatlan étvágyhiány, gyomorgöngyösség, rossz illatú lelegzet, feltávozás, savanyú felhőfűzés, kolika, gyomorbrunt, gyomorgöcs, homok és daraköcsök, túlságos nyálkázás, székrekedés, emésztési nehézség, felfújás (ha a gyomortelítő, gyomorgöcs, szekeztörés, a gyomornak etelökkel és italokkal való túlterhelése, gúlszéklet, rep. máj és aranyeres bántalmak esetében. — Egy üveges ára használati utasítással együtt 30 kr., kettős palack 60 kr.

Központi szétküldés Brady Károly gyógyszerész által Krenseiberen (Morvaország).

Kapható minden gyógyszerárban.

Óvás: A valódi máriacelli gomorcöppeket sokat hamisítják és utánozzák. A valódiak jelölés minden üveges piros, a fentí vedyjeggyel ellátott borítékba kell göngyölvé lennie és a minden üvegez melékelt használati utasításon meg kell jegyezve lenni, hogy az Krenseiberen Gussek Heurik könyvnyomdájában nyomtatott.

Valódi minőségben kapható Pécsett ifj. Ereth János, Göbel Kálmán az Irgalmasrendűk Sípécz István, Zsigá László, gyógyszerárban. — Barcsón Kohut Sándor gyógyszerárban. — Mohácsban Lukács Viktor. — B-Megyes Széplő Gyula. — Pécsváradon Dvoroski Béla. — Siklóson Rónay Ede és Patrasch, Sásdon Keller János. — Szegváron Salamon Gyula és Viss Sándor — Szászváron Baltha László, — Villányon Csathó Gyula. — Vaiszlón Horváth Ignác gyógyszerárban.